

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Lea Kopina

Mladi v iskanju »resnice«

**Kdo ali kaj je za mlade kredibilen vir informacij in kaj to pomeni za
novinarstvo?**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Lea Kopina

Mentorica: red. prof. dr. Tanja Oblak Črnič

Mladi v iskanju »resnice«

**Kdo ali kaj je za mlade kredibilen vir informacij in kaj to pomeni za
novinarstvo?**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

Hvala

vsem intervjuvancem za pogled skozi mladostniške oči,
vodji novinarskega krožka in Jerneji za pomoč pri uresničitvi terenskega dela,
slovničnemu mojstru, ki je poskrbel, da pred ki, ko, ker, da, če vejica res skače,
osebni prevajalki Ani za angleški povzetek zgodbe
ter mentorici za usmeritev pobežljanih idej na pravo pot in
potrpežljivost.

Hvala mami za spodbudne besede. Sestri za motivacijo. Babici za dobra kosila in morsko
plat diplomske. Bratu za brco v rit (četudi je učinkovala tik pred zdajci). Dedku, ki mu peša
spomin, vendar tega, da mi bo uspelo, ne pozabi. Miški za skrb. Cimru za velika ušesa.
Priateljem za vse nepozabne trenutke (dodiplomskih) študijskih let.

»Drevo mora v globino, da lahko zraste v nebo.«

Rudi Kerševan

Hvala vsem koreninam za pomoč na poti do oblakov.

Mladi v iskanju »resnice«. Kdo ali kaj je za mlade kredibilen vir informacij in kaj to pomeni za novinarstvo?

Vsakodnevno okoli nas kroži ogromno informacij. Na voljo imamo vrsto raznolikih medijev in portalov znanja. Ustvarjalci vsebin, ki so imeli včasih dominantno vlogo, novinarji, se za svojo pozornost borijo z različnimi "nestrokovnimi" ustvarjalci vsebin. Splet je prinesel nove načine informiranja, dostopnosti in pa tudi "novo" občinstvo. Prenasičenost informacij je aktivnega "iskalca" medijskih vsebin prisilila, da se v želji po "pomembnih" informacijah poslužuje raznolikih načinov selekcije in v želji po resničnih in točnih podatkih, raznolikih načinov presoje. Ključna uganika diplomskega dela je ugotoviti, kako mladi poiščejo informacije, ki jih potrebujejo, in kateri kanali jim nudijo spoznanje do "resnice". Za razrešitev le-te se posvetim naboru dejavnikov: od medijske potrošnje mladih, njihovih motivov, vpliva drugih, načinov presoje pa vse do njihove interpretacije novinarstva. Pot me torej vodi od rabe medijev do procesa zaupanja, s postanki razreševanja in razumevanja različnih dejavnikov. Na ciljni ravni pa skušam interpretirati, kaj vse to pomeni za novinarstvo.

Ključne besede: medijska potrošnja mladih, viri informacij, novinarstvo, zaupanje, prenasíčenost informacij.

The young in the search of "the truth". Who or what do the young consider as a credible source of information and how does this impact on journalism?

On a daily basis, we are surrounded by a large amount of information. We have the option to choose from a number of different media and platforms of knowledge. The creators of the content, the journalists, who used to have the dominant role, now have to fight for attention with various "unprofessional" journalistic platforms. The Internet brought with it new ways of informing, accessibility and also a "new" audience. The oversaturation of information has forced the young "researcher" of media content to use various ways of selection in the search of "important" information and use different ways of thinking in the search of truthful and accurate material. The main purpose of this dissertation is to determine how young people look for information they need and which channels offer them the knowledge of "truth". To determine this, this dissertation will focus on a selection of factors; from young people's spending habits on the media, to their motives, the influence of others, the different ways of selecting and judging, and all the way to their interpretation of journalism. The research will lead us from the use of media, to the process of trust, along with the solving and understanding of various factors. In conclusion, this dissertation will try to interpret how all of this impacts on journalism.

Keywords: youth and media consumption, the sources of information, journalism, trust, information overload.

Kazalo

1	Uvod.....	6
2	Transformacija informiranja in dostopa do informacij	7
2.1	<i>Spletna digitalizacija novinarstva.....</i>	7
2.2	<i>Spletni viri informacij.....</i>	8
2.3	<i>Prenasičenost informacij.....</i>	9
3	Mladi kot medijsko občinstvo	10
3.1	<i>Medijska potrošnja.....</i>	13
3.2	<i>Pomembni drugi</i>	13
3.3	<i>Motivacija.....</i>	14
3.4	<i>Uspešen končni rezultat = zaupanje.....</i>	15
4	Konzumpcija novic, kreiranje zaupanja in mladi: raziskovanje	16
4.1	<i>Pregled sekundarnih ugotovitev</i>	16
4.2	<i>Raziskovalna vprašanja, metode in zbiranje podatkov</i>	18
4.3	<i>Analiza intervjujev in predstavitev ugotovitev.....</i>	19
4.3.1	<i>Kdo je novinar in kaj je novica?</i>	19
4.3.2	<i>Kaj mladi spremljajo in zakaj?</i>	21
4.3.3	<i>Ali je informacij preveč?</i>	28
4.3.4	<i>Komu mladi zaupajo?</i>	28
4.3.5	<i>Mladi v iskanju "resnice"</i>	32
5	Ključek za raziskovalni zaključek.....	35
6	Sklep	37
7	Literatura	39
	Priloge	42
	<i>Priloga A: Anketni vprašalnik.....</i>	42
	<i>Priloga B: Dodatek k analizi anket (tabele)</i>	42
	<i>Priloga C: Transkripti opravljenih intervjujev: novinarska delavnica</i>	44
	<i>Priloga C.1: Saška, starost 11 let.....</i>	44
	<i>Priloga C.2: Nik, starost 9 let</i>	45
	<i>Priloga C.3: Svit, starost 12 let</i>	46
	<i>Priloga C.4: Jaka, starost 11 let</i>	47
	<i>Priloga C.5: Matej, starost 13 let.....</i>	49
	<i>Priloga C.6: Tamara, starost 12 let</i>	50
	<i>Priloga Č: Transkripti opravljenih intervjujev: novinarski krožek.....</i>	51
	<i>Priloga Č.1: Maruša, starost 15 let</i>	51
	<i>Priloga Č.2: Lia, starost 16 let</i>	54
	<i>Priloga Č.3: Erik, starost 14 let</i>	56
	<i>Priloga Č.4: Tina, starost 15 let.....</i>	59
	<i>Priloga Č.5: Urša, starost 15 let</i>	61

1 Uvod

Bistvo doživljanja in življenja je postalo digitalno. Spremembe se dogajajo na vseh področjih našega življenja. Napredek v tehnologiji in nenehne inovacije spreminjajo naše vsakdanje življenje. Vsaka stvar dobiva spletno različico, naša dejanja pa se vedno pogosteje odvijajo na virtualnih platformah. Tudi novinarstvo se je moralo, če je hotelo v korak s časom, digitalizirati, ustvariti svojo spletno različico. To je privedlo do mnogih sprememb v omenjeni profesiji.

Splet je prinesel novo dimenzijo znanja in védenja. Informacije so nam dostopne na vsakem koraku. Vsakodnevno je potrebno spremljati več digitalnih kanalov, da smo z *vsem na tekočem*. Sfera je prenasršena in prihaja do zmede, kaj je relevantno, verodostojno ... Informacij je preveč, časa pa premalo; pa si vseeno želimo vedeti, kaj se zares dogaja, kakšna je resnična zgodba. »Z razmahom interneta in svetovnega spleta namreč kibernetiski prostor ni postal zanimiv samo za posamezne uporabnike, pač pa se je izoblikoval tudi kot pomemben identifikacijski prostor za številne institucije, zavode, organizacije in druge organizirane skupine« (Oblak in Petrič 2005, 12). Tako tudi z vidika informiranja narašča pomen družbenih omrežji in različnih spletnih portalov znanja. Mnogi menijo, da bi slednji lahko nadomestili novinarstvo. Kaj pa menijo mladi danes? Komu zaupajo, katere informacije dojemajo kot verodostojne in zakaj? Kakšno vlogo ima pri tem novinarstvo? Problem, iz katerega izhaja moje raziskovanje, je v bistvu tesno povezan s prenasrščenostjo informacij na spletu. Zaradi slednjega se občinstvo posluži različnih načinov selekcioniranja in vrednotenja, na podlagi katerega se izoblikuje zaupanje. Zaupanje, dojeti novico kot verodostojno, je uganke moje diplomske naloge. Slednje ima v resnici zelo pomembno vlogo, saj se prav s pridobljenimi informacijami tvori novo znanje in védenje, kar pomeni, da je tema v širšem pogledu zelo pomembna in nujno potrebna preučevanja. »Televizijski in filmski medij ter svetovni splet vplivajo na zavedanje gledalcev - uporabnikov; določajo, kaj je v družbenih odnosih primerno in kaj ne, po simbolnem sistemu skušajo uravnavati njihovo percepcijo in jih oblikovati v medijske porabnike« (Kink 2009, 62). V svojem diplomskem delu sem se osredotočila na medijsko potrošnjo in pozornost, ki jo mladi namenijo novicam, motivacijo in vpliv drugih dejavnikov, kot ključne točke za delno rešitev moje uganke. V teoretičnem delu sem s pomočjo strokovne literature pripravila teoretska izhodišča, ki so me usmerjala na moji empirični poti. V drugem delu naloge so predstavljeni rezultati in ugotovitve ankete, s katero sem dobila širšo sliko o medijski potrošnji mladih. Glavna točka raziskovalnega dela pa se skriva v analizi intervjujev, s katerimi sem pridobila globlji vpogled v perspektivo mladostnikov o omenjeni problematiki.

2 Transformacija informiranja in dostopa do informacij

2.1 Spletna digitalizacija novinarstva

Dolgo sem bila prepričana, da je informiranost, védenje o tem, kaj se dogaja v naši družbi in po svetu okoli nas, v prvi vrsti in najbolj tesno povezano z vejo novinarstva. »1) Novinarstvo ljudi oskrbuje z informacijami, ki jih posamezniki in skupine potrebujejo za nadzorovanje družbenega okolja – torej opravlja nadzorno funkcijo. 2) Novinarstvo zagotavlja vire za politično razpravo in prispeva k udeležbi državljanov, še posebej v liberalnih demokracijah – tako tvori temelj t.i. javne sfere. 3) Novinarstvo izobražuje, razsvetljuje in zabava – kar lahko poimenujemo kot rekreacijsko oziroma kulturno funkcijo« (McNair v Poler Kovačič in Erjavec 2011, 19). Primarna funkcija kakovostnega normativnega novinarstva naj bi bila obveščanje. Kot glavno novinarsko normo McManus navaja "javno razsvetljevanje", ki normativno novinarstvo povezuje z obveščanjem o aktualnih vprašanjih in dogodkih, če ima slednje namen zagotoviti čim večjo obveščenost čim večjega števila ljudi (Poler Kovačič 2005, 58).

Do *davnega včeraj* je novinarstvo to tudi bilo – monopolni vir informacij. Vedno bolj pa ugotavljam, da vloga glavnega podajalca znanja vedno bolj pripada spletu oziroma na njem raznovrstnim portalom informacij, katerih upravljalci so tudi novinarji, zagotovo pa niso sami. »Prav to je ključna sprememba, ki jo na področje medijev prinesejo socialni/družbeni mediji, namreč, da ustvarjanje medijskih vsebin ni več privilegij profesionalnih ustvarjalcev vsebin« (Zajc 2013). Splet je prinesel veliko sprememb v novinarstvu. Po mnenju Deuza je tehnološka komponenta tista posebnost, ki ločuje spletno novinarstvo od tradicionalnega. »Novinar, ki ustvarja novice za splet, se mora nenehno odločati, kateri medijski format je najprimernejši za učinkovito predstavitev neke zgodbe; zagotoviti mora prostor, da se javnost odzove, sodeluje ali celo predeluje določeno zgodbo; upoštevati mora načine, prek katerih je mogoče izbrano novico povezati z ostalimi dogodki, arhivi in dejstvi« (Deuze 2003, 206). »Z novimi mediji se zdi, da je prihodnost novinarstva zagotavljanje novic 24/7. Novinarstvo je posel, ki zahteva neposrednost. Ljudje si želijo vedeti, kaj se dogaja v svetu, kadarkoli in kjerkoli« (Huang in Heider 2007, 106).

Na spletu lahko vsakodnevno dostopamo do prispevkov iz vseh vetrov, lahko sledimo strokovnim, informativnim prispevkom, takim, ki se "pretvarjajo", da to so, pa tudi takim, ki svoje "nestrokovnosti" niti ne skušajo skriti, ampak le želijo svoje mnenje deliti z ostalimi ... Ne le, da so se tradicionalni mediji s svojimi novicami preselili na splet, ampak je milijone posameznikov, uporabnikov spleta in interesnih skupin začelo uporabljati internet kot "trg" za

njihove novice (Deuze 2003, 204). Dejstvu, da je ločnico med enimi in drugimi težko natančno definirati, bi le malokdo oporekal. Tudi Splichal meni, da so meje med novinarstvom in nenovinarstvom »postale še posebej nejasne v računalniško posredovanem komuniciranju: v medmrežju milijoni "obiskovalcev" medmrežja neprekinjeno ustvarjajo, poustvarjajo in posredujejo informacije« (Splichal v Vobič 2007).

2.2 Spletni viri informacij

»Splet, danes že dominanten del internetnega okolja, lahko razumemo kot zelo kompleksno komunikacijsko platformo, v kateri se pojavljajo že obstoječe oblike medijskih formatov. Govorimo o spletnih različicah tradicionalnih medijev kot tudi o povsem "avtohtonih" spletnih medijih« (Oblak in Petrič 2005, 58). Poleg tradicionalnih množičnih medijev obstajajo raznoliki spletni portali znanja. Zajc navaja naslednje vrste in skupine medijev: »družbena omrežja kot je Facebook, skupnosti za izmenjavo vsebin, kot sta Flickr in YouTube, kolektivni projekti, kot so forumi, ocene ali Wikipedija, blogi in mikroblogi kot Twitter, virtualni igričarski svetovi in virtualni družbeni svetovi. Skupno jim je, da jih uporabljamo medtem, ko jih ustvarjamo, in obratno« (Zajc 2013). »Spletne različice tradicionalnih množičnih medijev tako predstavljajo le en, relativno majhen del celotne informacijske ravni svetovnega spleta« (Oblak in Petrič 2005, 148).

Po prebiranju literature sem ugotovila, da imajo pri mladih posebno funkcijo družbena omrežja, zato se bom v tem delu malce bolj podrobno posvetila omenjeni obliki spletne platforme. Osnovna definicija družbenega omrežja je spletno mesto, kjer uporabniki upravljajo s svojim profilom in se povezujejo z drugimi. Nekateri so prepričani, da družbena omrežja dandanes nadomeščajo družbeno mrežo, drugi menijo, da pomagajo vzpostaviti nove povezave

...

Boyd in Ellison sta definicijo družbenih omrežji zastavila takole: »spletna storitev, ki posamezniku omogoča 1) konstrukcijo javnega ali pol-javnega profila znotraj omejenega sistema, 2) ustvarjanje seznama drugih uporabnikov, s katerimi si delijo povezavo in 3) pregledovanje in "potovanje" po njihovem seznamu povezav in povezav, ki so jih "sklenili" drugi znotraj nekega sistema« (Ju in drugi 2014, 2). Pomembna funkcija družbenega omrežja je torej povezovanje z drugimi. Kakšno vlogo pa imajo te povezave pri informiranju in koliko naboru teh povezav mladi zaupajo, ko gre za pridobivanje novega znanja?

Uporabnik družbenega omrežja lahko ustvari, deli in išče raznolike vsebine. Družbeno omrežje posamezniku omogoča tudi komunikacijo z drugimi, identifikacijo in komunikacijo z

določeno skupino ljudi ter "izkoristek" relevantnih informacij. Posebnost tega medija je predvsem povezava posameznikov s podobnimi potrebami, okusi in okolji, iz katerih izhajajo. Prav slednje lahko uporabniku pomaga pri usmerjanju skozi prenasršeno sfero informacij; da si lahko s pomočjo družbene filtracije in kolektivno-dogovorjenega ustvarjanja smisla ustvari pogled na zgodbo in najde svoj smisel (Pentina in Tarafdar 2014, 212). Uporaba družbenega omrežja je lahko dvorezen meč. »Na eni strani je uporaba družbenih omrežji gorivo za prenasršnost informacij z izpostavljanjem posameznika vedno večji poplavi novic. Na drugi strani pa imajo družbena omrežja potencial, da potrošniku novic pomagajo pri premagovanju prenasršnosti z informacijami z družbeno posredovano selekcijo in organizacijo informacij« (Pentina in Tarafdar 2014, 212).

Pomembno je, da poudarimo tudi pojavnost novinarstva na družbenih omrežjih. Saj prav tam svoje prispevke delijo tudi medijske hiše oziroma novinarji. Pa naj gre za novico, vremensko napoved ali promocijo določenega dogodka; slednji tudi na družbenih omrežjih na nek način ustvarjajo vsebine za uporabnike. Najpogostejša praksa je deljenje hiperpovezav do novic na njihovi spletni strani. Njihov cilj je privabiti čim več uporabnikov družbenih strani, da postanejo bralci njihove spletne platforme. Avtorji največ pozornosti posvečajo omrežju Facebook in Twitter, saj naj bi ju mediji najbolj "izkoriščali" kot alternativne platforme za objavljanje novic (Ju in drugi 2014, 1-2). Tudi Škerlep piše o tem, da »naj bi že uveljavljeni mediji prostor na spletu "izrabljali" vsaj na tri načine: a) za promocijo svoje tradicionalne dejavnosti; b) za distribucijo vsebin, ki jih že proizvajajo v tradicionalnem medijskem formatu; c) za razširitev in nadgradnjo vsebine tradicionalnega formata« (Škerlep v Oblak in Petrič 2005, 17).

2.3 Prenasršnost informacij

Informacij je preveč, časa pa premalo, vendar pa si vseeno želimo vedeti, kaj se zares dogaja, kakšna je resnična zgodba. Problem, iz katerega izhaja moje raziskovanje, je tesno povezan s preveliko količino podatkov na spletu. »Prenasršnost informacij lahko definiramo kot stanje, ko oseba ne mora obdelati vseh informacij in sprejeti celotnega komunikacijskega dotoka. Rezultat slednjega je neučinkovit proces pridobivanja znanja. Ta koncept prikazuje, da imamo ljudje omejeno kapaciteto shranjevanja in obdelave informacij« (Beaudoin 2008, 552). Ko govorimo o prenasršnosti informacij, ne govorimo le o stanju, ko je informacij, ki bi jih morali sprejeti, preveč. Pentina in Tarafdar navajata različne aspekte informacijske prenasršnosti. Eden od primerov slednje je, da je količina informacij, ki bi jo bilo potrebno obdelati, prevelika v primerjavi s časom, ki je na voljo. Lahko informacija ni dovolj

kakovostna ali relevantna za posameznika ali pa informacija ni prepoznavna kot vsebinsko pomemben del informacijskega procesa. Zadnji od omenjenih aspektov govori o prenasičenosti takrat, ko se informacija nanaša na veliko različnih oziroma raznolikih področji in idej (Pentina in Tarafdar 2014, 213).

Splet je prinesel na tone informacij, do katerih prej nismo imeli dostopa. Do informacij lahko danes dostopamo hitro, kadarkoli in kjerkoli, kar je tehnološko velik napredek. Na drugi strani pa imamo informacij preveč in se morda v dani situaciji počutimo zmedeno in se ne znamo orientirati; razmišljamo, katera informacija je resnična, kateri dotok informacij je relevanten in zanesljiv... Prenasičenost informacij je pojav, ki lahko otežuje naše kakovostno informiranje na spletu. »Ključne posledice prevelike količine informacij so 1) naveličanost nad informiranjem, to je stanje ko je posameznik preprosto preveč utrujen, da bi sprejemal in obdeloval informacije, 2) kognitivna preobremenitev, za katero je značilen pretiran in neučinkovit poizkus analiziranja vseh informacij, 3) nedokončan in nepopoln informacijski proces ter 4) upad natančnosti pri sprejemanju odločitev« (Pentina in Tarafdar 2014, 213). V naslednjem poglavju skušam razvozlati, na kakšen način se občinstvo spopada s prenasičenostjo informacij oziroma kako se občinstvo znajde in informira na spletu.

3 Mladi kot medijsko občinstvo

Prav tako kot je prišlo do transformacije novinarstva, je prišlo tudi do transformacije občinstva, identitete bralca, ki danes ni pasivni sprejemnik vsebin. Če na to pogledamo malo širše in malce nazaj v preteklost, je do omenjene transformacije prišlo zaradi serije pomembnih družbenih sprememb. Za začetek lahko govorimo o višji stopnji izobrazbe znotraj celotne populacije ter kot posledica slednjega so ljudje postali bolj vešč v branju in pisanju. Pridobili so tudi boljše zavedanje o samemu sebi, več samozavesti in večjo funkcijo pri odločanju ter posledično večjo družbeno moč soočanja in kritične presoje novic. Eden od pomembnih dejavnikov je razvoj in sprejem nove tehnologije, ki so jo uporabniki ponotranjili in postali njeni lastniki. To je bralcem omogočalo višji status, saj so imeli kontrolo nad tehnološkimi orodji, ki so omogočala posredovanje in produkcijo novic v vsakdanjem življenju. Občinstvo ni imelo več opravka s končnim produktom (kot npr. tradicionalno tiskano verzijo časopisa), uporabniki spletnih različic časopisov so prvič imeli možnost razpravljati o prejetih informacijah ter informacije tudi sami ustvariti in objaviti. In tako se je začelo... Ta proces je spremenil pasivne prejemnike novic v soustvarjalce informacij na spletu (Fortunati in drugi 2014, 124). »Občinstvo je postalo bolj nomadsko in mobilno, sprejema več individualnih odločitev ter ima več tehnoloških sposobnosti, tako da se lahko

izogne, da bi postalo tradicionalna "sedeča rasa" množično posredovane komunikacije« (Dahlgren 2009, 149). »Nelinearna narava spleta namreč pomeni, da lahko bralci spletnih medijskih mest dostopajo do informacij v neseqvenčni formi. S spremenjeno naravo podajanja novic pa se sprožajo tudi novi načini odzivanja nanje – potrošniki novic so prek interneta spodbujeni, da postanejo interaktivni potrošniki, ki so do ponudnikov informacij tudi bolj zahtevni« (Gunter v Oblak in Petrič 2005, 96).

Plaz informacij naraščajočega števila pogosto nepreverjenih virov, posledično povzroča negativne posledice, kot so prenasičenost informacij, neugodno kreiranje znanja in pristranski pogled na svet. Nekateri avtorji kot posledico omenjenega problema navajajo pojav "filter mehurčka". Menijo, da se tisti, ki skušajo obvladovati preveliko količino informacij in si ustvariti smiselno razlago zgodbe in dogodkov, vedno bolj zanašajo na informacije, ustvarjene s strani enako mislečih, ki so popularni na virtualnih družbenih omrežjih (Pentina in Tarafdar 2014, 211).

Glede na to, da so mediji vseprisotni v našem življenju in da imajo dostop do informacij vedno bolj tudi mlajši člani naše družbe, je pomembno dodatno pozornost posvetiti tudi otrokom oziroma mladim kot posebni skupini prejemnikov informacij in vpetih členov medijskih vsebin. Slednji se v določenih praksah in rabi medijev razlikujejo od starejše populacije. »V svetu vsakodnevne rasti dobave informacij se narava informacij in izkušnja informiranja slej kot prej spremeni. Kar pa se očitno najprej pokaže pri pripadnikih nove generacije« (Costera Meijer 2007, 96). »Pomen medijev je še posebej močan v življenju mladostnikov, pri katerih je značilna bolj inovativna, fleksibilna in kreativna uporaba medijev in kot takšna vsaj do neke mere narekuje tudi uporabo medijev v prihodnosti« (Dolinčar in Nadoh 2004, 1).

Že leta 2005 sta Oblak in Petrič ugotavljala, da je predvsem med mladimi upadlo zanimanje za redno spremljanje dnevnikov ter da so v večji meri raje posegali po drugih virih informacij (Oblak in Petrič 2005, 77). Mnogi avtorji razpravljajo o tem, da mladi niso zainteresirani za spremljanje informativnih kanalov. Pa vendar upad potrošnje novic med mladimi ne pomeni nujno nezainteresiranosti za novice. Nedavna študija dodiplomskih študentov je pokazala, da mladi danes pridobivajo informacije iz drugih virov in na drugačen način kot prejšnje generacije. Informirajo se preko mobilnih telefonov, elektronske pošte, družbenih omrežji in tudi skozi pogovor s prijatelji in družino (Marchi 2012, 248).

Raznovrstni medijski kanali so nam na voljo kadarkoli in kjerkoli. Prihod interneta v naše vsakdanje življenje, pojav različnih tehnologij, uporaba mobilnih telefonov in povečan dostop do količine informacij, porast zabavnih vsebin..., vse to so razlogi, ki vplivajo na to, kje se mladi informirajo, kako komunicirajo in kateremu razvedrilu posvečajo pozornost in dajejo pomen (Costera Meijer 2007, 96–97). Costera Meijer ugotavlja tudi, da mladi danes ne iščejo novic in informacij samih po sebi, ampak so bolj zainteresirani za iskanje osnovnih tem za pogovor in inspiracijo, pomena pripadnosti in smisla njihovega življenja (Costera Meijer 2007, 96–97). »V "a la carte" modelu zbiranja novic mladi poiščejo malo informacij o različnih področjih, detajlno raziščejo le teme, ki jih zares zanimajo« (Marchi 2012, 248).

Eden od vidikov, ki ga je potrebno omeniti pri mladih, je razlikovanje med "snack news" in "slow news". Pri prvem gre za hiter "prigrizek novic", kar pomeni, da imajo prednost kalorije oziroma energija, ne pa kakovost hrane. Ključnega pomena pri slednjih je predvsem hitrost, se pravi dostop do novic je hiter, neposrednost informacij je pomembnejša kot kvaliteta zgodbe. Počasne novice so tiste, ki mladim omogočijo razumevanje celovite zgodbe in nudijo večdimenzionalno sliko zgodbe, od politične, osebne, družbene do ekonomske perspektive. Hiter prigrizek jim lahko omogoči začetek klepeta, vendar se morajo za boljše razumevanje in bolj pristen pogovor zanesti na počasne novice (Costera Meijer 2007, 112).

Za mlade je značilno spremljanje različnih kanalov hkrati, hiter pregled ("prigrizek" novic) in pridobivanje osnovnega znanja o raznolikih področjih in tematikah, medtem ko starejši ljudje dajejo prednost poglobljenemu znanju manjšega spektra različnih tem (Costera Meijer 2007). Pri mladih je po njenem mnenju ključnega pomena, da novica naredi dober vtis. Ko določena tema pri mladih nanje naredi vtis, se ji posvetijo in ji začnejo posvečati več pozornosti (Costera Meijer 2007, 112). »Če iz zornega kota starejših preskakovanje iz enega informacijskega kanala na drugega izgleda kot površinsko dejanje, je iz zornega kota otroka samega to le eden izmed načinov pridobivanja informacij« (Costera Meijer 2007, 112). »Recepcija spletnih vsebin je rezultat hitrega premikanja med zelo raznovrstnimi zgodbami kot tudi vključevanja v različne komunikacijske prakse« (Oblak in Petrič 2005, 80).

Ključni dejavniki, na katere sem se osredotočila v svoji diplomski nalogi in se jim bom v nadaljevanju tudi podrobneje posvetila ter bodo pomembni faktorji za razplet moje empirične naloge, so: **medijska potrošnja** (raba spletnih medijev, čas in pozornost, ki ga mladi namenjajo informacijam) in **motivacija** (razlogi, ki mlade motivirajo, da posvečajo svoj čas in pozornost novicam oziroma informacijam na spletu). Osrednja uganka diplomskega dela

pa je, kot že omenjeno, **zaupanje** oziroma resnica, ki iz zaupanja izhaja. Pozornost bom namenila tudi vplivu drugih in nekaterim lastnostim (predvsem tistim, ki so v povezavi s splošno zaupljivostjo) ter slovesu medija (ali je medij splošno dojet kot kredibilen, domač), saj menim, da tudi slednje vpliva na izbiro in zaupanje določenemu mediju/novici.

3.1 Medijska potrošnja

Če želimo ugotoviti, komu mladi zaupajo, moramo za začetek ugotoviti, katere medije sploh spremljajo in kako pogosto to počnejo. Se pravi, ali posvečajo pozornost večjim kanalom informacij, katerim in koliko pozornosti posvečajo kateremu od naštetih. Tako govorimo o pomembnem dejavniku diplomske naloge, o medijski potrošnji mladih.

Splet je prinesel nove oblike medijske potrošnje. »Razvoj interneta kot vplivnega komunikacijskega medija je znatno spremenil obstoječi model informiranja in potrošnjo novic. Naraščajoče število razpoložljivih informacijskih kanalov in virov kot tudi boljše možnosti za interakcijo in soustvarjanje med potrošniki informacij so bistveno vplivali na potrošnjo novic« (Pentina in Tarafdar 2014, 211). Da lahko medij opravlja funkcijo informiranja, mora najprej pridobiti pozornost občinstva. Ko govorimo o potrošnji novic, v bistvu govorimo o tem, kako pogosto ljudje iščejo novice.

Pentina in Tarafdar navajata različne karakteristike medijske potrošnje mladih. Najpomembnejša značilnost je ogromna *količina informacij*, ki so ji potrošniki izpostavljeni. Druga pomembna lastnost je *naraščajoče število virov*, ki zagotavljajo novice v obliki tiska, oddaje in drugih interaktivnih načinov; nalive besedil, slik in video posnetkov kadarkoli in kjerkoli. Kot tretjo navajata *večdimenzionalno lastnost* oziroma posameznika, ki sočasno prejema novice in informacije iz različnih virov, medtem ko opravlja več del naenkrat na številnih zaslonih in raznolikih medijih (Pentina in Tarafdar 2014, 212). Na potrošnjo novic pa vpliva tudi okolje in družba, v kateri se posameznik informira in dostopa do novic. »Medijska potrošnja zadeva tako ponudbo kot povpraševanje; oba procesa pa sta povezana tako z družbenim kontekstom kot medijskim okoljem« (Shehata in Stromback 2011, 111).

3.2 Pomembni drugi

Glede na to, da imajo mladi v procesu učenja sami po navadi določene manke v znanju, razumevanju in vedenju o svetu in določenih stvareh, so posledično tudi manj samozavestni, je še toliko pomembnejše, da se osredotočimo tudi na pomembne druge. Lahko so to posredniki informacij ali pa tisti, ki jim držijo kompas za orientacijo do pomembnih

informacij. Odigrajo lahko pomembno vlogo tudi pri procesu iskanja resnice in kreaciji zaupanja.

Družina je prvi stik z okoljem, enota, znotraj katere od malih nog rastemo, se razvijamo in učimo. Družina je glavni faktor primarne socializacije, ki nas vzgaja v samostojne in odgovorne posameznike. Nudi nam osnovo za življenje v družbi; znotraj družine ponotranjimo vrednote, norme in vzorce vedenja, ki so družbeno sprejemljivi (Erjavec 2004, 16). »Družina otrokom nudi kontekst, znotraj katerega se seznanijo z mnogimi vedênji, med katerimi je tudi spremljanje različnih medijev. Tako kot druge aktivnosti in interesi, ki imajo prednost znotraj družinskega kroga, je lahko tudi naš način uporabe medijev v veliki meri oblikovan po vzoru staršev ali starejših bratov in sester« (Erjavec 2004, 16). Družina ima v prvi vrsti odločilno in edinstveno vlogo pri oblikovanju posameznikove osebnosti, vseeno pa ni edina. Pomembno vlogo imajo tudi drugi, kot so šola in vrstniške skupine pa tudi množični mediji, ki so bili svoje pozornosti deležni že v prejšnjih poglavjih (Erjavec 2004, 17). Vrstniki in prijatelji imajo bolj neposreden vpliv na posameznika in njegovo medijsko potrošnjo. Lahko gre za to, da posameznik spremlja določene medije, ki jih spremljajo tudi njegovi vrstniki z namenom pripadnosti vrstniški skupini. Na ta način se lahko vključi v njihovo debato oziroma jo začne tudi sam, vendar je to bolj kot vpliv drugih, motiv za medijsko potrošnjo, s katero se ukvarjam v naslednjem poglavju. Vpliv pomembnih drugih se lahko kaže tudi na nivoju zaupanja.

3.3 Motivacija

Ko govorimo o motivaciji govorimo o motivih medijske potrošnje in po navadi izhajamo iz modela teorije uporab in gratifikacij, se pravi iz predpostavke, da ljudje medije uporabljajo selektivno, z namenom, da zadovoljijo specifične potrebe. Njihova motivacija za uporabo medija pa determinira vpliv medija (Hao in drugi 2014, 1223).

»Motivacija je ključna pri modelu uporab in gratifikacij. Slednji izhaja iz štirih ključnih načel: »1) občinstvo je aktivno in ciljno usmerjeno, 2) motivacija pomaga razumeti rabo medijev, 3) ljudje tvorijo namere in pričakovanja za rabo medijev in 4) ljudje izberejo medij na podlagi njihovih želja in motivov« (Blumer v Beaudoin 2008, 551–552). Definicija motivacije vključuje spodbudo oziroma zagon za dejanje in mesto za skupno točko med potrebami, spoznanji in emocijami (Deci in Ryan v Beaudoin 2008, 551). »Konkretnije gre za posameznikove motive za uporabo spleta in njegove osebne preference do medijske potrošnje; za posameznikovo percepcijo spletnega medija in dosežene izkušnje s spletnim

komuniciranjem; in ne nazadnje vključuje tudi posameznikove vzorce in navade pri spremljanju drugih medijev» (Oblak in Petrič 2005, 93).

3.4 Uspešen končni rezultat = zaupanje

Dandanes je težko slediti temu, kaj vse je potrebno vedeti, še posebej če to, kar moramo vedeti, ni v sožitju s tem, kar nas zanima. Mnogim je "lovljenje informacij" prevelik pritisk. Še posebej zato, ker je ogromno novic in vedno več virov informacij, iz katerih moramo selekcionirati. In tudi če ugotoviš, katere informacije potrebuješ, odkriješ kje jih lahko najdeš... se je potrebno vprašati, ali so to tudi informacije, ki jim lahko zaupaš (Coleman 2012, 35) ?

Tehnologija je "tekoči" konstrukt, ki uokviri informacije in je uokvirjana s strani informacij, in istočasno oblikuje sistem ter je oblikovana s sistemom. Naš nezavedni um ustvarja naše odzive na okolje; zavestni um pa skuša ustvariti racionalen razum – s pomočjo intuicije in vedenja formulira primarni odziv. Tako naš racionalni razum verjame, da smo odkrili nekaj čemur pravimo resnica. Pogosto to ni resnica, ampak naša zavest, da smo racionalno prišli do nečesa, kar imenujemo resnica (Newton 2009, 77–78).

V postopku tega, da bi lahko imeli občutek, da smo prišli do nečesa, kar imenujemo resnica, pa moramo zgraditi zaupanje. Za začetek lahko zaupanje povežemo z uresničitvijo družbenih pričakovanj. Imamo družbeno zahtevo, ki želi, da bi institucija delovala na način, ki bo skladen s pričakovanji tistih, ki se na dano institucijo zanašajo. Bolj kot je ta način skladen z njihovimi pričakovanji, večja je verjetnost, da se bo uveljavilo zaupanje vanje, in bolj ko bodo pričakovanja vodila v razočaranje, bolj je ogrožen odnos, ki bi temeljil na zaupanju. Iz tega sledi, da lahko zaupanje razumemo le znotraj določenega konteksta subjektivnih pričakovanj, saj objektivnih pričakovanj v bistvu ni. Zaupanje ni pojem, za katerega bi lahko podali enostransko definicijo, saj je lahko neka institucija vredna zaupanja s strani določenih oseb, s strani drugih (z drugačnimi pričakovanji) pa ne. Se pravi, ko govorimo o zaupanju, se moramo zavedati, da to ni univerzalen odnos, ampak družbeno raznolik in spremenljiv odziv (Coleman 2012, 37). Zaupanje je družbeni konstrukt, odvisen od pričakovanj (ki so prav tako odvisna od raznovrstnih dejavnikov), ki se spreminjajo znotraj kulturnega in časovnega okvira.

Koncept zaupanja lahko definiramo kot odnos med »zaupnikom, stranjo, ki zaupa, ter skrbnikom zaupanja, stran, kateri zaupnik zaupa« (Tsafati 2010, 23). Rotter definira zaupanje

kot pričakovanje posameznika, da se lahko zanese na besedo drugega posameznika. Raziskave pa kažejo, da je koncept zaupanja pomemben faktor ne le za medijsko potrošnjo, ampak tudi na mnogih področjih našega življenja in je lahko ključ do razumevanja raznolikih vedenjskih vzorcev. Ključni element, s katerim lahko povezujemo zaupanje, je kredibilnost (Tsfati 2010, 23). Koncept kredibilnosti novic lahko povežemo s tremi osnovnimi področji, in to so: vir, sporočilo in kredibilnost medija. Količina zaupljivosti je povezana z virom informacije, kredibilnost vira pa se nanaša na individualno kredibilnost ali kredibilnost organizacije, se pravi pošiljatelja sporočil (Pjesivac and Rui 2014, 645). Kredibilnost se lahko odraža na različnih nivojih; lahko gre za kredibilnost vira ali pa na drugi strani le za kredibilnost novice. Slednja je odvisna od spleta različnih dejavnikov in okoliščin.

4 Konzumpcija novic, kreiranje zaupanja in mladi: raziskovanje

4.1 Pregled sekundarnih ugotovitev

Poslednja stopnica do mojega empiričnega dela je vključevala pregled sekundarnih študij. To poglavje služi kot uvod v moje raziskovanje. Najprej bom predstavila ključne ugotovitve tujih študij, ki so me usmerjale pri zastavitvi raziskovalnih tez in ključnih vprašanj. Huang in Heider ugotavljata, da se še vedno povečuje število ljudi, ki prebirajo spletne novice, in dodajata, da se prav tako spreminjajo vzorci potrošnje novic. »Obstaja vedno več dokazov, da spletne novice prevzemajo gledalce in bralce televizije in časopisov« (Huang in Heider 2007, 106). Costera Meijer je na vzorcu 450 mladih, starih od 15 do 25 let, na Nizozemskem raziskovala medijsko potrošnjo. Ugotavlja, da »mladi ne želijo preložiti svoje potrebe po novicah na točno določen moment v dnevu; ampak si želijo zadovoljiti potrebo po informiranju nemudoma, v želenem trenutku. Tako mladim internet omogoča njihovo potrebo po hitrem "preletu" novic bolje kot bi jim to omogočala televizija« (Costera Meijer 2007, 109). Marchi je v svoji raziskavi ugotovila, da najstniki pridobivajo znanje o aktualnih dogodki na družabnih omrežjih, kot so Facebook, Myspace, kanalu Youtube ter na različnih spletnih dnevnikih (Marchi 2012, 251). Različne raziskave kažejo na to, da je splet za mlade pomemben vir informacij. Iz omenjenih ugotovitev izhajam tudi sama.

Družabna omrežja lahko služijo kot sredstvo selekcije oziroma "filter novic". V sklopu tega Marchi ugotavlja, da je osebna povezava s prijatelji in družino na družbenih omrežjih filter, ki mladim prinaša novice in raznolike zgodbe in usmerja najstnikovo pozornost ter jim pomaga razumeti njihovo relevantnost s pomočjo objavljenih komentarjev (Marchi 2012, 252). V empiričnem delu namenim del pozornosti tudi vplivu družbenih omrežji, vrstnikov/prijateljev in družine, saj imajo ti lahko pomembno vlogo pri kreiranju zaupanja.

Kakšna pa je motivacija za potrošnjo novic oziroma s kakšnim razlogom ljudje spremljajo medije? Razlogov za potrošnjo novic je ogromno. Raziskave kažejo, da nekateri ljudje konzumirajo novice z vidika njihove družbene vrednosti ali medosebnih koristi, spet drugi prebirajo novice za sprostitev, smeh in zabavo in potem so tu nekateri, ki jim novice izpolnjujejo njihovo potrebo po védenju, nadzoru nad tem, kaj se dogaja v družbi ter jim na določen način zagotavljajo, da so na tekočem z aktualnim dogajanjem ali recimo delovanjem vlade (Lee in Chyi 2014, 711). Condeza ugotavlja, da mladostnikom kot glavna motivacija za potrošnjo novic služi njihova korist v družbi bolj kot pa njihova informativna vrednost. Kar nakazuje na to, da slednji večji pomen pripisujejo tematikam, ki jih zanimajo, novicam ki lahko nato delijo in komentirajo z drugimi (Condeza in drugi 2014, 62).

Ljudje se z namenom informiranja zanašajo na številne medijske platforme, ki vključujejo tako tradicionalne kot nove medije. Moj osnovni cilj je ugotoviti, komu mladi zaupajo in zakaj ter kako pozorno spremljajo novice in kaj spremljajo. Zanima me, kako so medijska potrošnja oziroma pozornost, ki jo mladi medijem/novicam posvečajo, motivi zanjo in vpliv drugih povezani z zaupanjem ter kako mladi selekcionirajo informacije in izluščijo "resnico". Raziskala bom, kateri dejavniki vplivajo na omenjene pojme, in skušala interpretirati kaj slednje pomeni za novinarstvo.

V sklopu predmeta *Raziskovalni seminar* so se nekatere skupine ukvarjale z medijsko potrošnjo med mladimi, tematiko, ki jo raziskujem tudi sama, zato bom namesto svojega anketnega vprašalnika uporabila njihov nabor anketirancev oziroma njihovo bazo podatkov. Povzela bom ključne ugotovitve njihovega raziskovanja ter skušala na podlagi raziskave dobiti širši vpogled v problem diplomskega dela in pridobiti nastavke za intervjuje. Svojo pozornost sem usmerila na otroke in pri njih se je pomembno vprašati, kako in preko katerih medijev otroci sploh dostopajo do informacij. Smiselno je preučiti, kakšno vlogo imajo starši, učitelji in nove tehnologije ter morda vrstniki – kot posredniki informacij novih tehnologij. Za začetek naj opredelim vzorec in okoliščine empiričnega preučevanja. Gre za raziskavo, izvedeno v sklopu predmeta *Raziskovalni praktikum* na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani. V vzorec raziskave je bilo vključenih 152 osnovnošolcev, od 7. do 9. razreda, stari med 12 in 15 let. Ankete so bile izvedene v mesecu maju. Podatki so bili zbrani na terenu, z anketnim vprašalnikom, ki je v prilogi. Pridobljeni podatki pa obravnavani z različnimi analizami v programu SPSS.

V nadaljevanju predstavljam ključne ugotovitve raziskav medijske potrošnje, z dvema ključnima tematikama; prva se osredotoča na razlike v medijski potrošnji informativnih ter zabavnih vsebin, druga pa se od mnogih dejavnikov, ki vplivajo na medijsko potrošnjo, posveti vlogi staršev pri izbiri vsebin. Skupna vez obeh pa je ugotavljanje razlik med otroki ruralnega ter otroki urbanega okolja.

Zanimalo nas je, preko katerih medijev mladi dostopajo do novic o aktualnih zadevah. Prvo mesto, glede na število glasov, si ta najbolj pogost medij delita televizija in družbena omrežja. Tako televizijo kot družbena omrežja je na prvo mesto postavilo kar 63 anketirancev. V povprečju pa je malce višje ocenjena televizija. Glede na povprečje mladi o aktualnih zadevah dostopajo do novic preko: 1) televizije, 2) družbenih omrežji, 3) spletnih medijih in blogov, 4) radia in 5) časopisa. Kakšen vrstni red pa so osvojili posredniki, preko katerih mladi dobijo največ informacij o pomembnem dogajanju v družbi in po svetu? Na prvem mestu je pristala kategorija televizija, radio in časopis. Drugo uvrščena so družbena omrežja. Sledijo ji starši in drugi starejši sorodniki, vrstniki in prijatelji. Na zadnjem mestu so se znašli učitelji, trenerji in mentorji, kar pomeni da so slednji z vidika pridobivanja informacij o pomembnem dogajanju v družbi in po svetu mladim najmanj pomembni.

Glede vpliva staršev, v tem primeru gledanja televizije pri otrocih, je bilo ugotovljeno, da je slednji izredno majhen. 94,7% otrok se po končanem gledanju o vsebini s starši ne pogovarja, 84,8% otrok ni potrebno vprašati staršev za dovoljenje gledanja televizije in 93,4% otrok imajo proste roke pri izbiri programa. Glede omenjenih ugotovitev o medijski potrošnji je pomembno poudariti, da je bila slednja preučevana na nivoju televizije in ne spleta, zato mi raziskane ugotovitve služijo bolj kot širši vpogled perspektive mladih ter smernice za nadaljnje preučevanje.

4.2 Raziskovalna vprašanja, metode in zbiranje podatkov

Na moji raziskovalni poti me je usmerjala motivacija iskanja odgovorov na naslednja vprašanja:

R1: Kdo je novinar in kaj novica v očeh mladostnikov ter zakaj ju potrebujemo?

R2: Koga ali kaj mladi dojemajo kot glavnega podajalca znanja in **komu zaupajo**?

R3: Kakšno funkcijo imajo družbena omrežja? Ali so družbena omrežja pomemben vir informacij? So uporabna zaradi lažje orientacije in načina selekcije?

R4: Ali imajo mladi občutek prenasičenosti informacij?

Prvoten načrt je bil, da bi preučevala omenjeno problematiko z vidika širšega starostnega razmaha, vendar sem se nato odločila omejiti starostno širino na otroke, stare od 9 do 16 let. To so leta, v katerih se na nek način začne izoblikovanje navad informiranja, ki jim ljudje nato po navadi sledimo tudi v prihajajočih fazah našega življenja. »Elektronski mediji se v dobršni meri vpletajo v življenje mladostnika tretjega tisočletja in odločilno oblikujejo njegovo nastajajočo identiteto« (Kink 2009, 62). Bolj kot sama prenasičenost informacij, je ključno vprašanje, komu ljudje zaupamo. Slednje je zelo pomemben faktor, saj ti viri informacij pripomorejo k znanju, ki ga imamo in védenju o svetu, ki ga tako ali drugače ponotranjimo. Slednje pa ni mala stvar. Seveda je omenjena problematika mnogo širša in bi za razrešitev le-te bilo potrebno nekoliko večje raziskovanje, kot je diplomsko delo, pa vendar je pomembno omeniti, zakaj je ta tema pomembna za preučevanje in nadaljnjo pozornost.

V anketi se z zaupanjem nismo ukvarjali. Tako sem se poleg kvantitativne metode odločila še za kvalitativni raziskovalni del, kar mi je podalo globlji vpogled v perspektivo mladostnikov in razširilo moje razumevanje in razmišljanje o zastavljenem problemu diplomskega dela. Glede na to, da je moja ključna uganka povezana z zaupanjem, kredibilnostjo in novinarstvom, sem se odločila, da bo osredni del moje naloge temeljil na analizi poglobljenih intervjujev z otroki, starimi od 9 do 16 let. Na začetku sem opravila intervjuje s skupino otrok, ki obiskujejo različne športne in ustvarjalne poletne delavnice v Ljubljani. Imeli so tudi novinarsko delavnico, vendar te ni vodil novinarsko podkovan mentor. Intervjuvanci so imeli s pojmi, kot so novinarstvo, novinar in novica rahle težave, zato sem se odločila, da je glede na mojo izbrano problematiko smiselno, da se pri naslednjem koraku posvetim otrokom točno določene skupine. Zato sem nato intervjuvala še osnovnošolce, ki so pod vodstvom učiteljice obiskovali novinarski krožek na Osnovni šoli Grm v Novem mestu in sodelovali pri nastajanju in izdaji osnovnošolskega glasila. Imena v intervjujih so izmišljena, zamenjana s pravimi, saj je šlo za anonimno obliko raziskovanja.

4.3 Analiza intervjujev in predstavitev ugotovitev

4.3.1 Kdo je novinar in kaj je novica?

Novinar je po mnenju mladih nekdo, ki podaja informacije. To je oseba, ki sprašuje in raziskuje z namenom, da posreduje neko znanje. *»Novinar je tisti, k pač tko kej sprašuje... kaj kej delaš pa kej. Pač sprašuje druge ljudi, kaj kej delajo, kaj delajo v prostem času pa tko. Da bi kej zvedel. Potem bi pa naredil časopis iz tega.«* (Nik, 9 let). *»Novinarjeva naloga je, da zbira podatke«* (Svit, 12 let). *»Poizve kaj se dogaja po svetu«* (Matej, 13 let). *»Se pravi predstavi znanje širši množici ljudi in širi njihova obzorja«* (Maruša, 15 let). Mladostniki se z

leti vedno bolj zavedajo, da je novinarstvo širok pojem; da je novinar lahko izraz za vrsto različnih osebnosti in da deluje v različnih okoljih . *»Novinarjeve naloge so po moje seznanjanje ljudi z informacijami v nekem kraju, pisanje intervjujev, pisanje v časopisu, poročanje iz radia, pisanje na internetu, sodeluje tudi na televiziji, k so razne informativne oddaje«* (Erik, 14 let). *»Lahko so novinarji v studiu v kakšni televizijski hiši, lahko je novinar za časopis, dela razne intervjuje ali pa piše članke... gre tudi na kakšne raziskovalne naloge«* (Lia, 16 let).

Medtem ko se pri mlajših opazi, da so termini novinar, novinarstvo, novica ter razumevanje slednjih in umestitev v vsakdanje življenje še v povojih, se pri starejših mladih, tistih, ki končujejo osnovnošolsko izobraževanje, opazi bolj jasna predstava in širši razgled. Mladim je včasih težko predstavlljivo, kdo je dejansko vir informacij, nekateri (predvsem mlajši) še niso osvojili širšega znanja in vpogleda v celosten nastanek novic... *»Novinar je tisti, ki daje novice. Gre na okoli pa to kar zve; če je kaj takega zanimivega pol da v novice«* (Saška, 11 let). Iz njene definicije lahko opomnim na problematiko novinarstva, ki jo mladi očitajo novinarjem. Menijo namreč, da je problem novinarja kot kredibilnega vira informacij prav to, da velikokrat objavi kakšno novico, ker je zanimiva, z namenom, da pritegne pozornost občinstva. Težava, ki tukaj nastane, je, če novinar za dosego tega cilja novico "napihne" ali posreduje celo neresnične, izmišljene podatke, zaradi katerih izgublja na svoji kredibilnosti.

Novinarje lahko razdelimo na dve skupini; tiste, ki delujejo za resne in bolj zanesljive časopise ter na ustvarjalce bolj zabavnih in ekskluzivnih vsebin. Prve bi lahko uvrstili v skupino z nazivom: profesionalni novinar. Definicijo tega je podala Maruša. Na vprašanje, kdo je profesionalni novinar, je odgovorila takole: *»Nekdo, ki piše za resne časopise ali pa televizijske programe. Tisti, ki dejansko širi pomembne informacije, ne pa novice o tem, da je nekdo kupil bajno posestvo ali pa shujšal 30 kilogramov... ker take stvari v bistvu niso pomembne za vse«* (Maruša, 15 let).

Dejstvu, da je novinarstvo pomembno, ne moremo oporekati. To, da se njegova funkcija in moč spreminjata, nam narekuje marsikatera znanstvena literatura. Se pa morda premalokrat vprašamo, kakšna je perspektiva mladih. Zakaj naša družba po mnenju mladostnikov potrebuje novinarje? *»Novinarje rabimo, da vemo kaj se dogaja«* (Svit, 12 let). *»Če je kakšen zastoj na cesti, da zvemo recimo«*. *»Zvemo lahko tudi na primer, da se je v gozdu zgodila nesreča«* (Jaka, 11 let). *»Na primer, da lahko zvemo, ne le kaj se dogaja v Sloveniji, ampak tudi kaj se dogaja v Ameriki«* (Matej, 13 let). *»Da smo na tekočem z dogodki, da vemo, kaj se*

dogaja... da nam pomagajo pri kakšnih odločitvah. Npr. da vemo, kakšno bo vreme, da ne gremo na slepo kam na izlet...» (Erik, 14 let). »Novinarji so po mojem mnenju kar potrebni, zato da človeku približajo pogled in vse dogajanje, ker ne moraš sam vse zvedet« (Urša, 15 let). »Ja, potrebujemo novinarje, za informacije in novice. Prek njih zvemo, kaj se dogaja po svetu, okoli nas. So v bistvu vir informacij« (Lia, 16 let).

Uspeli smo spoznati različne definicije novinarja. Kaj pa je novica? *»Novica je neka novost, ki pride v svet in se razširi prek medijev« (Maruša, 15 let). »Nekaj kar prvič slišiš. Lahko je presenetljivo« (Lia, 16 let). »Recimo, da je strmoglavilo letalo ali pa recimo, da je Nina Pušlar dobila dojenčka... vse to je novica« (Jaka, 11 let). Ali kot pravijo avtorji knjige Odnosi z mediji: »V središču novinarstva so novice. Novica ni nekaj, kar se zgodi. Dogodek se zgodi in lahko postane novica, če o njem kdo poroča. Verjetnost, da bo kdo o dogodku poročal, pa je odvisna od mnogih dejavnikov« (Verčič in drugi 2002, 20). Kakšna bo novica, je odvisno tudi od tega, kdo bo o tem dogodku poročal. »Mediji, televizija, radio, časopisi, reviji, vsi ti objavljajo novice. Vsak bo povedal, kje se je zgodilo, zakaj, in kako se je zgodilo. Tudi to, kar ti prijatelji, starši povejo, je lahko novica. Včasih je zasebna, včasih pa javna« (Tina, 15 let). Novica tako ni nujno le novinarjevo delo.*

4.3.2 Kaj mladi spremljajo in zakaj?

Kam se mladi obračajo z željo po novem znanju, novicah, védenju, o tem, kaj se dogaja okoli nas... Kdo sploh so viri informacij za mlade? Za obris in hiter vpogled v **medijsko potrošnjo novic** navajam naslednje odgovore: *»Za radio je Radio Center, časopisov ne berem, revija, ki jo berem je recimo Cosmopolitan... potem na televiziji novice, bi rekla 24 ur, na spletu pa tudi ne berem nekih novic. Bolj Youtube ali pa kakšne strani o zvezdnikih spremljam« (Lia, 16 let). »Po internetu skoraj da ne spremljam novic, rajši uporabljam TV. Spremljam te novice zvečer na televiziji. Če mi je pa dolgčas, pa najdem kakšno revijo. Pogledam tudi reklame po mestu ali pa na internetu, ko sem na Facebooku ali pa G-mailu, ko prejemaš za dogodke, pa pogledam, če je kej zame...« (Tina, 15 let). »Televizijo gledam bolj redko oziroma novice na televiziji. Poročil ne gledam in tudi moji starši jih gledajo bolj poredko«. »Največ stvari o tem, kar se dogaja, zvem na radiu, ko se peljem v avtu. Berem bolj revije, najstniške, Cool pa take. Slovenske novice pa take pa ne berem najraje« (Urša, 15 let). »Resne novice bolj ne... 24 ur pa RTV, to po navadi ne gledam... To samo moji starši gledajo. Ob sedmih zvečer, skoraj vsak večer gledajo na televiziji poročila. Jaz pa novice bolj prek interneta pa Facebooka vidim« (Lia, 16 let).*

Glede na prvi klik v glavi mladi novice povezujejo z resnimi in dolgočasnimi tematikami, kot je za njih npr. politika. Čeprav se zavedajo, da so lahko novice tudi zabavne, na vprašanja o novicah odgovarjajo z mislijo o "resnih" novicah. Slednjih ne spremljajo tako pogosto. Omenjajo, da so take novice bolj "literatura" za starše in odrasle ljudi. "Resne" novice, kolikor jih pač spremljajo, so najbolj spremljane preko televizijskih ekranov. Najbolj pogosto obiskan program je 24 ur. Le-ta je s svojo spletno različico tudi najbolj obiskan spletni medij. Nekateri pa občasno spremljajo tudi RTV, Siol in Planet. Za bolj zabavne vsebine pa lahko pomembno funkcijo pripišemo spletu, radiu in revijam. Pri slednjih se najbolj kaže vidik spremljanja medijev z namenom poznavanja tematike, o katerih se lahko pogovarjajo s svojimi vrstniki. Kar se morda še bolj izraža pri dekletih. Časopis je medij, ki je za mlade z vidika medijske potrošnje bolj ali manj nepomemben. Zanimivo pa je, da ga dojemajo kot resen in zanesljiv medij, ki pa bolj služi odraslim.

»Resne« novice so bolj domena »resnih« odraslih

»Se mi zdi, da so novice drugače bolj pomembne za starejše. Ko si mlad se v bistvu ne zanimaš toliko za te stvari. Pol z leti te bolj zanimajo vse te stvari« (Maruša, 15 let). »Mladi se ne obremenjujejo toliko s stvarmi starejših... ne vem politika, karkoli takega resnega. Ne poznam nobenega mladega, ki bi ga recimo zanimala politika« (Maruša, 15 let). »V našem razredu se drugače dosti pogovarjamo tko o tem, kaj se dogaja... ampak drugače je pa dosti od posameznika odvisno, kolk ga to še dodatno zanima. Drugače mislim, da mladi večinoma ne spremljajo tako pogosto teh resnih novic. Se najdejo sigurno tudi taki, ki jih to zanima, ampak po mojem mnenju jih ni velik« (Lia, 16 let).

Izvedeti nekaj novega

Kdo je prvi v vrsti, ko gre za iskanje novih informacij? Največkrat se na prvem mestu znajde internet. Pomembno vlogo pa imajo tudi starši, televizija in pri nekaterih radio. Slednje so bolj izrazite med mlajšimi intervjuvanci, splet dominira med starejšimi, vendar je vseeno pomemben tudi za mlajše. Z vprašanjem *»Če hočeš izvedeti kaj se dogaja po svetu ali se naučiti nekaj novega, kaj je prva stvar, ki jo narediš?«*, sem jih skušala postaviti v prakso. Želela sem, da razmišljajo, da so v danem trenutku, ko jih nekaj zanima in jih skušala pripraviti do tega, da mi opišejo korake, po katerih bi se podali po novo znanje. *»Grem na internet. Pogledam na 24 ur, RTV, Siol« (Matej, 13let). »Šla bi na internet in pogledala na 24 ur.com, ker tam imaš največji pregled« (Urša, 15 let). »Mogoče bi šel tudi jaz na internet pa bi kar pogledal na 24ur, če tam kej piše. Še prej bi pa vprašal mami,*

mogoče bi ona že vedla kaj o tem» (Svit, 12 let). »Najprej bi šla pogledat BBC ali pa CNN, k so angleške pa dobre strani ali pa bi enostavno vtipkala v Google kar me zanima in pol pogledala« (Maruša, 15 let). »Če slišim, da se je nekaj zgodilo, pa me zanima kaj več o tem, bi najprej vprašala starše, če vejo kaj o tem. Potem bi šla pa še pogledat na internet in bi si tam mal prebrala o tem« (Lia, 16 let). »Pogledala bi na televiziji kakšno oddajo, če pa ne bi našla nič takšnega kar bi me zanimalo, bi pa šla na računalnik pogledat. Najprej bi šla pogledat na 24 ur ali pa bi samo zgoraj v okenček napisala, kar me zanima pa bi pogledala to, kar bi mi pač spodi dal pa bi eno od teh pol kliknila« (Saška, 11 let). Pri tem sklopu je pomembno omeniti, da do teh situacij vsakodnevno ne prihaja. Tako, da slednje ne opisuje nujno njihove medijske potrošnje oziroma dobesečne rabe, ampak služi kot neka perspektiva, v njihovo razmišljanje, kaj bi lahko pa tudi kaj storijo, če pride do dane situacije.

Splet je pomemben vir informacij

V povezavi s spremljanjem "resnih" novic se splet ne kaže kot vodilni faktor, vendar mladim služi bolj kot dopolnilni faktor ali orodje preverljivosti. Za iskanje novih informacij, odkrivanje zanimivosti in zabavo pa je splet pravi naslov. Matej pravi, da je splet tisti kanal, ki ga največkrat obišče, če želi izvedeti nekaj novega. Tudi ostali so v večini kar podobnega mnenja.

»Instagram, Facebook, Youtube... tudi za recepte pogledam ali pa kaj takega... Pa včasih tudi 24 ur... ampak bolj redko« (Lia, 16 let). »Youtube, G-mail, Arso (to je stran za vreme), Facebook, Seventeen, stran o zvezdnikih in Planet Hollywood. Zelo redko pa da na internetu berem resne novice. Če npr. pozimi ko je kakšna tekma smučarskih skakalcev pogledam tam rezultat, ali pa zdaj k je moto GP. Tko da ja, včasih tam pogledam kakšne športne novice« (Urša, 15 let). »Drugače pa predvsem socialne medije: Instagram, Tumbler, Facebook... vse te zadeve« (Maruša, 15 let). V prvi vrsti torej internet za mlade ni prostor za prebiranje informativnih novinarskih prispevkov. Služi jim bolj za zabavo in zabavne vsebine, iskanje raznolikih informacij, komunikacijo... »Večino so na Youtubu in v prostem času gledajo posnetke. Pa vsi so na Facebooku. Uporabljamo pa tudi Wikipedijo, ko moramo poiskati kakšne podatke za referate, kakšne šolske naloge« (Urša, 15 let). Mladi kot veliko prednost interneta dojemajo hitrost in dostopnost. Do informacij lahko pridejo hitro in dokaj enostavno. Velik plus jim predstavlja tudi to, da lahko tam najdejo informacije o prav vsem. »Internet je vir informacij. Z internetom lahko dobiš veliko znanja, ampak ga moraš znat pravilno uporabljati. Internet rabimo za splošno izobrazbo. Omogoča nam lažji in hitrejši dostop do vsega« (Lia, 16 let). »Na internetu v bistvu lahko najdemo vse, kar nas zanima, je pa res da

niso vse informacije točne in resnične. Je zelo dostopen, včasih celo bolj kot kakšne knjige» (Urša, 15 let). »Na internetu poiščem tudi kakšne recepte za peko ali pa preberem nekaj, kar ne vem... Nekaj, kar ne najdem v knjigi, potem grem pa na internet, ker je hitreje« (Tina, 15 let).

Družbena omrežja bolj komunikacijsko orodje

Pred podrobnim raziskovanjem moje tematike sem razmišljala o tem, kako pomembno vlogo imajo družbena omrežja v našem vsakdanjem življenju. Ugotovila sem, da precej pomembno. V zadnjih letih se je močno spremenil način njihove uporabe ter vloga, ki jo imajo v našem vsakdanjem življenju. Prepričana sem, da ima v povprečju za študentsko populacijo poleg zabavne tudi zelo pomembno informacijsko funkcijo. Ko pa pogledam iz vidika mladostnikov, otrok, starih od 9 do 16 let, se zavem, da je funkcija družbenih medijev gotovo drugačna in njihova uporaba še ni tako vseprisotna. O vlogi družbenih omrežji je do nekje 12. leta starosti težko govoriti, ker večina otrok te starosti najbolj popularnega omrežja Facebook sploh ne uporablja. S čimer se morda kaže tudi na nek način nadzor staršev. Otroci oddajajo občutek, kot da je Facebook nekaj nevarnega, prostor, ki jim je nepoznan; ta občutek so jim vzbudili predvsem starši in učitelji. Na vprašanje *»Ali uporabljaš Facebook«* je 11-letni Jaka odgovoril takole: *»Ne in ga tudi nočem imet... Ker pol te preveč lahko zavede pa lahko objaviš kakšno sliko od stanovanja in pol roparji vejo kaj maš...«* (Jaka, 11 let). Dejstva, da je na Facebooku treba biti previden in da slednjemu ni kar tako zaupati, se zaveda večina intervjuvancev. Po večini jim Facebook služi za pogovor s prijatelji, spremljanju prijateljevih objav in zanimivosti o slavnih osebah, ki se tam pojavljajo. *»Facebook imam zato, da se lahko pogovarjam s prijatelji, tudi ko nisem v šoli«* (Matej, 13 let). *»Zaradi prijateljev, ker me zanimajo te stvari, ki se tam pojavljajo, recimo slavni in karkoli takega... Predvsem zaradi tega«* (Maruša, 15 let).

Katere novice, kdaj in kje mladi spremljajo, katerim medijem posvečajo več pozornosti, kakšne informacije potrebujejo..., so stvari, ki so lahko posledica raznovrstnih dejavnikov. Kot sem ugotovila tudi sama, je medijska potrošnja mladostnikov v veliki meri odvisna od okolja, v katerem živijo, se pravi staršev pa tudi prijateljev in šole. Na drugi strani so tudi interesi, zanimanja in osebne lastnosti posameznika tiste, ki vplivajo na to, kaj in kako spremljajo...

Pomembni drugi kot vir informacij/posredniki

Ugotovili smo že, da mladi poznajo širok spekter "ponudnikov" informacij. Da je novica lahko produkt vsakega in da so lahko viri informacij tudi starši in prijatelji.

Svit, 12 let, omeni, da so njegov vir informacij tudi starši, ki pa se prav tako informirajo na raznolikih kanalih. *»Vem, da mami gleda neke te strani. 24 ur po navadi gleda pa bere tam... Na računalniku je prej kot na televiziji, pa nam včasih pove, kdo je zmagal ali pa kdo je izpadel iz kakšnega showa... tudi kakšne take novice... recimo tudi, da je kdo okradel koga ali pa kej takega«* (Svit, 12 let). Večinoma se o dogodkih in novicah mladi pogovarjajo s svojimi starši. Občasno se pogovor razvije tudi v šoli, redkeje med prijatelji. Vendar na to nanese po navadi le takrat, ko so informacije odmevne, tragične ali pa presenetljive in neobičajne. *»S starši se pogovarjamo, če je kakšna naravna katastrofa, o terorističnih napadih mi po navad povejo, kje je bilo kej, če slučajno zvejo. V bistvu smo se tudi v šoli pogovarjal o teroristih pa neki o političnih zadevah; drugače pa tko da bi med samim našim pogovorom med prijatelji naneslo na pogovor o novicah pa zelo redko«* (Urša, 15 let). *»Dostikrat o kakšnih, recimo o vojni ali pa o terorističnih napadih pa ne vem, o smrtih, ko kdo umre... Kej takega bolj kritičnega pa o kakšnih stvareh, ki mene zanimajo«* (Lia, 16 let). Erik je primer mladostnika, ki se s svojimi starši o novicah pogovarja, občasno mu tudi oni predstavljajo vir informacij, mu podajo kakšno dodatno razlago in mu skušajo iz dogodka, ki se je pojavil v mediju, predstaviti življenjsko situacijo, iz katere se lahko nauči nekaj novega. Kot pravi, včasih se pogovarjamo tudi zato, *»da mene pa mojega brata opozorijo starši. Tako kot npr. ko je bila pred kratkim nesreča v Mariboru... sta nama razlagala o tem, da ta vožnja ni hec, da ko je prevelika hitrost ni varno«* (Erik, 14 let). Menim, da je vpliv staršev pri dojemanju in sprejemanju novic zelo pomemben. Pri mladostnikih se opazi razlika med tistimi, ki se o novicah in zanesljivosti pogovarjajo s svojimi starši, in tistimi, ki se ne. V prvi vrsti, ko govorimo o starših, ne moremo mimo dejstva, da so mnogokrat otroci zrcalo svojih staršev. Velikokrat je raba medijev mladostnikov odraz/posledica medijske rabe staršev.

Intervjuvancem prijatelji ne predstavljajo pomembnega vira informacij. Slednjim ne moremo pripisati niti funkcije kredibilnosti, saj mladi svojim prijateljem v večini ne zaupajo, kar se tiče novic in pravih informacij. Tudi pogovor o novicah in bolj "resnih" temah se med mladostniki ne odvija prav pogosto. Če že, poteka pogovor o zabavnih novicah, npr. zvezdnikih ali pa morda športu. Na vprašanje, ali se s prijatelji pogovarjaš o kakšnih novicah, je Sviti, 12 let, odgovoril takole: *»Ne to po navadi bolj ne. S prijatelji igram nogomet.«* (Svit, 12 let). Leto mlajši Jaka pa pravi: *»Ja tudi kdaj.. Spletne strani imamo bolj za igrice o tem se pogovarjamo...ampak prav o novicah pa bolj ne«* (Jaka, 11 let). Z raziskovanjem sem

ugotovila, da se mladi o resnih stvareh oziroma novicah in "pomembnih" informacijah "odraslih" ne pogovarjajo. O čem pa se pogovarjajo prijateljice s svojimi prijateljicami? *»O tistih straneh, ki jih spremljam; o zvezdnikih... to se pa pogovarjamo včasih s prijateljicami. Če je kakšna nova pesem izšla, če je kakšna nova turneja, če so se kej skregal, o kakšnih škandalih«* (Urša, 15 let).

Motivacija oziroma motivi za medijsko potrošnjo

Delno je nek vidik motivacije medijske potrošnje izražen že pri vprašanju, zakaj potrebujemo novice. Kajti mladi razmišljajo o razlogih, ki so po njihovem mnenju relevantni in nam na tak način sporočajo svoj pogled in način razmišljanja glede potrošnje novic. Matej (13 let) pravi, da so novice zato, da zvemo, kaj se dogaja in se tako lahko tudi lažje znajdemo. To je osnovno gonilo za spremljanje novic. *»Da vemo, kaj se okoli nas dogaja, da se lahko primerno pripravimo na to, kar nas čaka. Da smo bolj ozaveščeni, da se znamo temu primerno tudi obnašati in komunicirati z ljudmi. Da smo lahko sploh del vsakodnevnega življenja. Če ne bi ti vedel za nič, kar se okoli tebe dogaja... ne vem, kako bi bilo«* (Lia, 16 let). Iz slednjega lahko razberemo pomen pripadnosti pa tudi vlogo medijev, ki nas poleg družine učijo vrednot, norm, ki so v naši družbi sprejemljive. *»Poleg znanja in spretnosti za uspešno bivanje v družbi pa otroci prevzemajo tudi vrednote pomembnih drugih in družbe, ki jih obkroža«* (Erjavec 2004, 12). V splošnem bi lahko rekli, da so "resne" novice, tako jih definirajo intervjuvanci, se pravi informativne novice bolj domena starejše populacije. Vseeno se slednjim v sicer manjši meri posvečajo tudi mladi, bolj pa njihovo pozornost pritegnejo stvari, ki so jim zanimive ali se jim zdijo pomembne. Eden od pomembnih dejavnikov je občutek bližine, da so to novice, ki se jih na nek način "dotikajo". V tem poglavju skušam razjasnit, zakaj mladi spremljajo novice oziroma iščejo nove informacije, zakaj in kaj se jim zdi pomembno. *»Recimo Slovenske novice me ne pritegnejo toliko, ker je veliko političnih zadev, ki me trenutno ne zanimajo. Podobni Slovenskim novicam so še kakšno Delo, Nedelo, Žurnal mogoče«* (Urša, 15 let). *»Jaz se posvetim tistim, ki me zanimajo... tistim se posvetim bolj podrobno. Kar te pa ne zanima pa bolj na hitro preletiš pa je...«* (Maruša, 15 let). *»Tisto, kar me zanima... npr. umetnost ali pa narava... politiko pa čisto spregledam«* (Maruša, 15 let). Na tej točki lahko opazimo razliko med "hitrim prigrizkom" ne tako zanimivih novic ter "počasno" in globljo zgodbo zanimivih novic. Tak način medijske potrošnje je definirala Costera Meijer in je še posebej značilen za mlade. *»Raje se posvetim kakšnim takim, ki me res zanimajo in se jim pol posvetim bolj podrobno. Na splošno se mi zdi, da je bolj pomembno poznati določene teme in te bolj podrobno. Ker če nekdo ne mara politike pol po navad noče*

poslušat o tem... zato se pa tak raje posveti športu pa ve več o tem» (Erik, 14 let). Mladi se informirajo na drugačen način. Podrobno raziščejo teme, ki jih zares zanimajo. Da se določeni temi posvetijo, mora ta pritegniti njihovo pozornost in nanje narediti vtis. »Posvetim se tem novicam, ki niso najbolj pomembne, ampak me to najbolj zanima, zvezdniške novice, pritegne me naslov in potem preberem novico, če me zanima« (Urša, 15 let).

(Ne)pomembne informacije

Katere informacije pa so po mnenju mladih pomembne oziroma nepomembne? »Recimo ko so bile poplave, to so se mi zdele pomembne novice, da vemo, kje so. Pa zdaj, ko so bili teroristični napadi, da vemo, v katere države ne smemo it... Ne rabimo pa recimo vedeti, kdo je predsednik Amerike, hahaha ☺. To se men ne zdi tok pomembno. Če so kakšni snežni meteži ali pa kakšna nevihta pa da moramo odklopit vse električne naprave, to se mi pa zdi pomembno, da vemo« (Tamara, 12 let). »Kaj se dogaja v državi, po svetu – stvari ki bi lahko vplivalo na nas; osnovne zadeve v zvezi s stvarmi okoli nas« (Lia, 16 let). »Ni nam pa potrebno vedet, kakšnega psa si je kupila kraljica ali pa kej takega...« (Urša, 15 let). »V medijih morajo bit tiste novice, ki se navezujejo na cel svet. Kakšno je stanje v naravi ali je onesnaženo ali ni, novica o brezposelnih, kakšno je stanje v državi...« (Tina, 15 let). Gre za novice, ki se jih dotikajo. Pomembnost je v veliki meri povezana z uporabnostjo, slednja pa s tem, da v novici najdejo sebe; kako jim ta informacija pomaga oziroma koristi. Tudi sami pa dojemajo, da je to, kar je nekomu pomembno, relativno in odvisno tudi od lastnih interesov. Zanimive novice in informacije, ki mladim po njihovem mnenju koristijo, so tiste, ki pritegnejo njihovo pozornost. Vprašanje pa je, ali se jim posvetijo bolj površinsko ali se spustijo tudi v podrobnosti. Zanimalo me je, kdaj novico mladi preberejo v celoti. »Mora bit del mene, mora bit povezana z mano. Če je kakšna pevska skupina pa se novica nanjo navezuje, bom celo prebrala, če je kej o športu ali živalih... odvisno od teme. Kadar je tema zanimiva in se name navezuje, lahko preberem, ne glede na to kako dolga je« (Tina, 15 let). Razvidno je, da je zanimanje in interes posameznika pomemben motiv medijske potrošnje. Kaže pa se tudi vidik pripadnosti, v smislu, novice spremljam, ker sem na tak način del družbe, v kateri živim. Naslednji odgovor pa nakazuje tudi na to, da poleg zanimivih in zabavnih informacij na drugi strani svojo pozornost dobivajo tudi informacije, ki jih potrebujejo in jim v vsakdanjem življenju pomagajo. »Da vem, kaj se dogaja po svetu in pa pri nas. Da sem na tekočem z dogodki. Da vem kakšno bo vreme, da vem, kaj bom oblekel, da ne bom preveč ali premalo oblečen, da če bo kakšna pobegla žival, da se bom izogibal tistega predela, da če so kakšni zločinci na cestah, da bom bolj pozoren« (Erik, 14 let).

4.3.3 Ali je informacij preveč?

Mladi zaznavajo, da je informacij in novic ogromno. *»Novic je kar dosti, ampak drugače itak ne rabiš tako velik informacij. Dobro je vedet za radar pa za nesreče, ampak vsega, kar povejo, pa itak ne rabiš.. Recimo, da je na Kitajskem strmoglavilo letalo, kaj te to sploh zanima? To nič ne rabiš...«* (Jaka, 11 let). Po večini se strinjajo, da lahko trdimo, da je novic preveč in da je ogromno nepotrebnih informacij. *»Preveč je teh informacij ja. Preveč jih je, že zaradi tega, ker lahko vsak navaden človek že neki objavlja«* (Erik, 14 let). Nisem sicer zaznala, da bi jih prevelika količina informacij pretirano utesnjevala in da bi se zaradi prenasičenosti počutili zmedeno. *»Ja, informacij je preveč, ja, novic je toliko, da se jih sploh ne da prešteti. Ampak se ne smeš preveč s tem ukvarjat, ne smeš se zaplesti v vsako novico, moraš kdaj tudi kaj preslišati...«* (Lia, 16 let). V poplavi informacij se znajdejo z različnimi tehnikami preverjanja in presoje, ki jih analiziram v nadaljevanju. Pomembno je vedeti, da je zavest o preveliki količini informacij prisotna; da je slednje eden od razlogov, zaradi katerega prihaja do tehnik preverjanja in presoje.

Počasi lahko preidem v osrčje mojega raziskovalnega diamanta, v osrednjo uganko diplomskega dela. Kdo mladim predstavlja zanesljiv vir informacij ali bolje rečeno, komu mladi zaupajo in zakaj. Ko govorimo o zaupanju in se sprašujemo, kateri viri mladim predstavljajo kredibilen vir informacij, v bistvu govorimo o občutku varnosti, ki ga pri mladih vzbudi določen vir informacij. Do zaupanja je po navadi sicer kar dolga pot, zato si mnogi na tej poti poizkusijo pomagati z različnimi dejavniki. Ugotovila sem, da imajo pri mladih na poti do zaupanja zelo pomembno funkcijo starši. Oni jim predstavljajo tisto varnost, za njih so v večini primerov tisti, ki "govorijo resnico". Slednji imajo tudi veliko znanja, da še bolje kot mladi sami presojajo, čemu lahko ali pa ne moremo verjeti.

»Prav ne vem, kako bi to opisal, ampak prav občutek dobiš, da ne more bit glih vse res, zato grem pol še preverit še na druge vire. Neki kar sem slišal na radiu, grem lahko potem na internet preverit, če je to res, kar so povedal na radiu. Npr. za ta zdravila, da neki magično deluje; pa ni glih vse res... Prav napihnejo vse to, zdaj se bo pa vse to čudežno zgodilo. Nemogoče je, da se to zgodi« (Erik, 14 let).

4.3.4 Komu mladi zaupajo?

Zaupati ali ne zaupati, to je sedaj vprašanje. Zanimalo me je, komu mladi zaupajo in zakaj. V prvi vrsti raziskujem, ali je novinar oseba, ki ji mladi lahko zaupajo.

Urša pravi, da je novinar oseba, ki »poskuša odkrit zgodbo za nekim dogodkom in je dolžan razkriti vse ostalim, ki to berejo in gledajo. Novinar je tisti, ki mora razkriti resnico« (Urša, 15 let). »Ja, novinarju bi zaupal, ja. Zato ker novinar je novinar. On je tak, ki mora povedat, tako, kot je. Novinar si ne izmišlja stvari v bistvu. Samo pač tako govori, kaj se je danes zgodil pa to « (Nik, 9 let). »Ja, mislim, da jim lahko zaupaš, ker prej raziščejo vse in pol jim lahko verjameš« (Tamara, 12 let). Vprašanje pa je, ali to vsak novinar zares počne. Mladi menijo, da bi dober novinar moral razkrivati resnico, vendar situacija ni vedno tako rožnata in novinar sam po sebi ni nujno oseba, kateri zaupajo in verjamejo. »Kdaj ja, kdaj ne... Nikoli ne veš. Lahko, da marsikaj ni res, pa da sploh ne vem, da ni res. Vsega tudi ne moreš verjet, vsem ljudem, vse, kar rečejo. Recimo enkrat je en po radiu po zimi reku, da ko so eni ljudje, 20 ljudi v Kanadi, ko so oni kidal sneg, da jih je kap zaradi kidanja snega... dej no« (Jaka, 11 let). »Po eni strani ja, po drugi strani pa tudi ne. Ne moreš mu zaupat, ker lahko da bo priredil kej, da bo čim bolj ekskluzivna novica... zaupaš mu pa lahko, do te mere, da bo poročal o nečem, kar ti bo v pomoč« (Erik, 14 let). »Ja, mislim, da novinarjem lahko verjamemo. Razen tistim, ki pišejo trač novice za trač časopise. Profesionalnim novinarjem, ki dajejo dejansko pomembne informacije, pa lahko zaupamo« (Maruša, 15 let).

Včasih je zaupanje lahko povezano tudi z resnostjo teme; resne tematike zaznavajo kot bolj zanesljive, medtem ko zabavne vsebine povezujejo z neresničnimi informacijami. »Nekaterim lahko, drugim pa spet ne. Odvisno, kakšna novica je in zakaj gre. Al gre za kakšen npr. mednarodni spor ali pa gre za kakšno ljubezenska razmerja. Verjela bi bolj prvi novici. Tudi na primer v City Magazine, ki jim na splošno verjamem in lahko veliko zvem, so tudi novice, ki jim ni za verjet« (Tina, 15 let). Časopisa mladi sicer ne berejo, pa vendar je v njihovih glavah zaznan kot resen in zanesljiv medij. To bi lahko nakazovalo, da je to tradicionalni medij, katerega ugled in tradicionalna vloga še vedno prebivata v zavesti modernizirane osebe. »Najbolj zaupam časopisu, ker tam so neke resne zadeve, mislim, da se ne bi smelo prikrivat, pa tudi lažno ne sme bit. Razen horoskop. Ampak to ni novica« (Tina, 15 let). »Časopis bere res veliko ljudi in ne morejo tam pol kar neki vse pisat« (Erik, 14 let).

Zadeva: nezaupanje; razlog: ekskluzivna novica; ozadje: pozornost občinstva in posledično dobiček

Kot meni Svit, novinar ni nujno oseba, ki ji lahko zaupaš. »Ja ne vem... novinar si lahko tudi kej zmisli. Zato, da je pol bolj zanimivo« (Svit, 12 let). V tej smeri v večji meri razmišljajo tudi ostali. »Ne moremo jim verjet, ker je zelo veliko takih, ki se trudijo za večji ugled medijev in potem razvijejo lažne novice. Jaz jim ne zaupam« (Tina, 15 let). Sicer je tudi novinarju

mogoče zaupati, vendar ni nujno, da mu lahko zaupamo vedno in v vsakem primeru. »Odkvisno. Lahko samo polovično verjameš, ker nekateri napihnejo zgodbo, pa dajo kakšne informacije, ki niso resnične, da bi bilo bolj napeto, da bi te pritegnilo« (Urša, 15 let). Ne smemo pozabiti, da novinar deluje znotraj neke skupnosti, neke medijskega okolja. Zato mora delovati v skladu in pravilih okolja, v katerem ustvarja. Kar pomeni, da se določene stvari, ko govorimo o novinarju, v resnici dotikajo kar veje novinarstva določenih medijskih okolji oziroma medijskih hiš, saj so to tiste, ki imajo "oblast" nad novinarji in njihovim delom. »Načeloma ja, ampak eni novinarji predstavljajo resnico, eni pa tudi ne... To pa samo zaradi želje po večji prodaje, da bi pritegnili našo pozornost, da bi bral tudi če ni resnica... Odkvisno koga, ali moraš poznat novinarja pa da veš, da je dober novinar... dosti je odkvisno tudi od medija, založbe, medijske hiše« (Lia, 16 let). Po eni strani medijem lahko zaupajo. »Mislim, da ja. Vsaj tako po navadi ljudje verjamejo in zaupajo, kar slišijo na poročilih. Tudi sama verjamem, ker mislim, da je to pač neki, kar širi prave informacije. Mislim, da so to neke resnične zgodbe tam, k jim mi lahko zaupamo« (Maruša, 15 let). Ampak seveda to ni samoumevno in jim občasno tudi ne morejo zaupati... Nič ni samo po sebi vredno zaupanja, je gotovo najpomembnejša nota moje analize. »Ja, jaz mislim, da medijem lahko verjameš... Včasih. Vedno pa pač ne...« (Svit, 12 let). »Televiziji včasih ne, časopisom verjamem, računalniku pa tudi verjamem in ne verjamem« (Nik, 9 let). »Lahko si tudi kdo izmisli kej, tako da internetu čist ne moreš zaupati« (Nik, 9 let). »Čist odkvisno, za kater časopis ali revijo gre.. En časopis je lahko zelo zanesljiv in tudi novinarji zbirajo podatke, ki so zanesljivi, preverljivi... Pri nekaterih drugih, predvsem revije, ki so za mladostnike, tukaj pa znajo novinarji stvari priredit, da zgledajo bolj zanimive, mogoče tudi neresnične, ker skušajo povečati branost te revije« (Tina, 15 let).

Kljub temu da je novice potrebno preverjati, da nič ni samo po sebi vredno zaupanja, pa se v glavah mladih ustvari neka splošna razlika med znanimi zanesljivimi in manj zanesljivimi viri informacij.

(Ne)zanesljivi viri

V splošnem opredeljujejo zanesljiv vir kot tisti, ki slovi po tem, da mu lahko zaupamo. Kot nezanesljiv pa tak, ki že na pogled sporoča, da po vsej verjetnosti vsebuje veliko nepreverjenih in neresničnih informacij. Za nezanesljive vire navajajo forume, revije pa tudi socialna omrežja. »Mogoče kakšni forumi, ker vsak lahko napiše, kar hoče in se marsikaj lahko razširi« (Maruša, 15 let). »Razne revije, recimo najstniške revije, kakšne strani, revije ki dajejo kakšne nasvete, recimo tudi ta Cosmopolitan, ki ga berem, ali pa te Bravo pa te...

veliko stvari tam notri ni res, ker so namenjene samo temu, da nas pritegnejo» (Lia, 16 let). »Facebook ni zanesljiv, ker tam lahko kdorkoli piše... Ali pa recimo Wikipedija, tam lahko tud piše kdorkoli hoče. Tako da, take strani niso glih tko fajn zanesljive« (Erik, 14 let).

Kaj pa si mladi predstavljajo pod terminom zanesljiv vir informacij? »Da je večina teh novic pomembnih, da ni tko kar vse gor... da so izbrane boljše novice pa so tudi zanimive... npr. ko je bilo pred kratkim tudi na Delu recimo prispevek o dnevu mačk, da so tudi zanimive, da te pritegne, ampak so vseeno bolj tko resne« (Erik, 14 let). »Na primer državni mediji (npr. 24 ur pa RTV) so na primer zanesljivi, ker so prav državni mediji, ne vem, kako se to reče, neki nacionalni, osnovni mediji« (Lia, 16 let). »Zanesljiv Delo ali Slovenske novice, tam so tudi bolj politične zadeve notri in to bolj berejo starejši ljudje, odrasli.. se najbrž zahteva, da je bolj resno in so taki podatki zanesljivi in resnični« (Tina, 15 let).

Načini zaupanja

Čez celotno analizo poglobljenih intervjujev se kažejo nekateri vidiki zaupanja, načini, ki so prisotni pri ustvarjanju zaupanja medijski vsebinam.

Informacija je skladna s posameznikovim mnenjem o neki stvari. »Če se meni nekaj ne zdi prav, da je nekdo neki naredil, oni pa pišejo o tem, da je bilo to ful dobro, recimo... takim kar nočem verjet...« (Matej, 13 let). **Preverjen vir je tisti, ki ga obiskuje veliko, ljudi in to je ugleden medij.** »Ne, ne bi verjela kar vsem stranem, ki jih vrže Google. Gledam predvsem tiste strani, ki vem, da so preverjene pa jih veliko ljudi obiskuje. To, kar je najbolj zaupljivo; npr. 24 ur, BBC, CNN.. vse te...« (Maruša, 15 let). »Cosmopolitan v bistvu ne berem, ampak mislim, da je precej znan, tako da temu bi najbrž verjela« (Maruša, 15 let). **Tradicionalni mediji so razvili svoje spletne različice, ampak do neke mere ohranili svoj ugled.** »Obstajajo pa tudi spletne strani od določenih medijev in če ti temu mediju zaupaš, je tudi na spletu v redu. Mediji imajo tudi svojo naslovno stran na Facebooku in če že drugače spremljaš ta medij in temu mediju zaupaš, je tudi njegova stran na Facebooku pol okej« (Lia, 16 let). **Starši so čuvaji resnice.** Starši so pomemben člen pri kreiranju zaupanja, za razliko od prijateljev, ki jim te funkcije posamezniki ne zaupajo. »Ja jaz staršem zaupam. Njim zmeri verjamem glede tega kar mi rečejo. Še posebej glede teh novic pa tega, njim lahko zaupam. Pri prijateljih in sošolcih pa sama presodim... ali pa vprašam starše ali pa pogledam še na internetu za vsak slučaj... Dostikrat ne verjamem in sem dosti previdna, dvomim o teh stvareh, k mi jih povejo prijatelji. Dostikrat dvomim, kar mi povejo in se je že velikokrat izkazalo, da je prav da dvomim. Ker sem šla potem pogledat na internet ali pa vprašat starše

in se je izkazalo, da ni bilo res» (Lia, 16 let). »Bolj staršem, kot prijateljem. Ker prijatelji, o nekaterih stvareh nimajo še tko točno določenega mnenja, starši so pa odločni« (Tina, 15 let).

Pojavnost novice na številnih kanalih. *»Odvisno kolikokrat je bila ta novica razglašena in kdo je vse to govoril... Če je bla neka novica samo v enih poročilih pa nikjer več pol, najbrž to ni glih verjetno, da je bilo res« (Lia, 16 let). »Recimo, zdaj sem brala neke novice o slavnih. Ful velikokrat so kakšne govorice, da je umrl kakšen slaven ali pa kej takega in ne verjamem. Ker pojav se samo enkrat nekje ta novica, in to ne verjamem... Ker če bi res umrl kdo tak zares slaven, bi bil sigurno velik boom in bi bilo po radiu in povsod... To sem pa prebrala samo en članek in nihče drug ni govoru o tem...« (Maruša, 15 let).*

Novinarjem mladi včasih zaupajo, včasih pa tudi ne. Nekaterim medijem gre bolj zaupati kot drugim. Družbena omrežja na splošno ne izgledajo preveč zaupljiv vir, kajti na slednjih je ustvarjalec vsebin lahko prav vsak. Starši so tisti, z lastnim sistemom selekcije in presoje, kot odrasle in odgovorne bližnje osebe, zanesljiv vir informacij za mlade. Vseeno navidez brez skrbno zaupljivega vira informacij ni. Pri mladih poteka preverjanje in presoja z namenom priti do resničnih novic, relevantnih zgodb in točnih informacij. *»Ne, nikomur ne verjamem čist za sigurno. Za vsak slučaj grem raje še kam drugam preverit no« (Erik, 14 let). »Recimo časopisu, televiziji in internetu, sej gre delno za zaupat, ampak to je treba vse preverit. Ne moreš čist zaupat vsem« (Erik, 14 let).* Na voljo imamo obilico informacij in bazen novic, česar se zavedajo tudi intervjuvanci. Mladi se morajo v bitki za novim znanjem otresti nepomembnih novic in shraniti tisto, kar je potrebno vedeti. Za dosego tega cilja pa se vsak poslužuje svojega načina selekcioniranja. Zanimalo me je, na kakšen način mladi raziskujejo in kako presodijo, ali bodo določeni novici/informaciji verjeli ali pa ne. *»Lahko zaupamo tistemu, kar preverimo. Če preberemo različne spletne strani pa preverimo, tisto, kar je enako, lahko potem izluščimo, da je res. Ampak moramo pa skoz preverjat te podatke, da lahko potem vidimo, kaj je resnica« (Erik, 14 let).*

4.3.5 Mladi v iskanju "resnice"

»Čist osebno je, ali se ti odločiš, da verjameš nečemu ali pa pač ne... Pač presodit moraš. Jaz vedno presodim, ali bi temu verjela ali ne. Nikoli ne smeš verjet prec, nikoli pa tudi ne smeš reč, da vsemu temu ni za verjet... Čist odvisno je« (Lia, 16 let). Mogoče je res, mogoče pa tudi ne. Novinarju včasih lahko zaupam, včasih pa tudi ne. Lahko, da so te informacije resnične, lahko pa da ne... Takšne misli se pletejo po glavah mladostnikov, ko se vsakodnevno srečujejo z informacijami na vsakem koraku. Raziskovala sem, kako si mladi poskušajo razjasniti te dileme in sprejeti odločitev glede (ne)resničnih oziroma (ne)pravičnih

informacij. Načini zaupanja in tehnike presojanja se v bistvu prepletajo in dopolnjujejo. Navajam tiste, ki sem jih uspela izluščiti iz opravljenih intervjujev:

Na podlagi svojih miselnih vzorcev in znanja, presodi sam. »Kar preberem na 24 ur po navadi verjamem, ja... Edino včasih, če se mi kej zdi, da to ne bi šlo in pol ne verjamem... Ne vem, recimo, če je, da se je krava rodila rdeče barve, pol ne verjamem« (Saška, 11 let). **Na podlagi pojavnosti; če se pojavi v večjih medijih, obstaja večja možnost, da je novica resnična.** »Odkvisno, kolikokrat je bila ta novica razglašena in kdo je vse to govoril... Če je bla neka novica samo v enih poročilih pa nikjer več pol, najbrž to ni glih verjetno, da je bilo res« (Lia, 16 let). Zato sumljivo novico na enem kanalu, preverijo še na ostalih. Če se pojavi tudi drugje, je večja verjetnost, da se je dogodek zares zgodil. Malce več truda pa zahteva preverjanje točnosti in podobnosti zgodbe. Lahko govorimo o naslednjem koraku: **preverjanje različnih virov.** Novinarjeva "slabost" z vidika mladih, se pravi napihovanje novice z namenom ekskluzivnosti, je eden od motivov za preverjanje resničnosti informacij pri različnih virih. Kako pa veš, da je novinar novico "napihnil"? »Lahko sklepaš pa ti podatki so po navadi preverljivi« (Erik, 14 let). Kako pa bi preveril, ali so podatki resnični? »Pomagaj bi si še z drugimi viri. Npr. za vreme bi pogledal televizijo, potem bi poslušal radio pa še na internetu bi preveril, kakšno bo vreme« (Erik, 14 let). »Včasih je nek isti dogodek opisan na različnih straneh, in če ga preveriš na različnih straneh pa se zelo razlikuje, pol ne moreš verjet« (Urša, 15 let). **Na pomoč "razkritja resnice" velikokrat priskočijo starši.** Oni so v očeh mladih odrasli, ki znajo presojati in imajo znanje. So osebe, ki jim je vredno zaupati. Lahko bi rekla, da gre za motiv varnosti, zaupajo osebam, ki so jim blizu in jih poznajo. Poleg tega pa v njihovih očeh starši nimajo motiva, da bi jim v zvezi z novimi informacijami lagali. Za razliko od novinarjev oziroma medijev, v ozadju katerih je lahko želja po ugledu in zaslužku. »Počakala bi, da gremo z mami po nakupih in bi ji povedala, kaj sem zvedla in nato mami pove njeno mnenje o tem in se razvije dolga debata, tako marsikaj zvem, potem preverim tudi pri očiju« (Tina, 15 let).

Velikokrat gre tudi za kombinacijo različnih tehnik. »Najprej bi vprašala starše in potem bi pogledala internetne strani, tistim, katerim zaupam« (Lia, 16 let). »Ja, če ne vem, kaj je prav, grem po navadi na Google pa pogledam še ostale spletne strani... Ali pa vprašam koga. Po navadi vprašam kar mami ali pa očita« (Maruša, 15 let). Če so starši mnjenja, da neka novica ni resnična, tako po navadi menijo tudi njihovi otroci, ki so mnogokrat odlični učenci in zrcalo svojih staršev. »Ni šans, nisem verjel tega. Kako lahko ene med kidanjem snega kap?

To je nemogoče. Moj brat pa oči sta se samo režala, kako je to mogoče. Rekla sta da je to nemogoče» (Jaka, 11 let). In tako potem temu ni verjel niti sam.

Kaže se ta sodobni vidik potrošnje medijev. Mladi skačejo iz programa v program, iz enega medija na drugega. Gre za spremljanje raznolikih kanalov. V tem primeru z namenom, da si ustvarijo "pravo/resnično" zgodbo. *»Po moje najbolj zanesljivo je pisno no, potem pa radio pa splet... Časopis bere res veliko ljudi in ne morejo tam pol kar neki vse pisat... Tudi internet bi šel pogledat na določene strani. Potem bi pa na koncu pa še radio poslušal« (Erik, 14 let).*

Nekateri, predvsem mlajši, se ne poslužujejo kompleksnega procesa presoje oziroma pri tem ključno vlogo po navadi odigrajo starši, ki so velikokrat tudi njihov vir informacij. Slednji ponotranjijo njihovo zgodbo in se velikokrat sploh ne obremenjujejo, ali je zgodba resnična ali ne. *»Ne gre se za to, da bi se pozanimala v kakšnih drugih novicah... to mi povejo starši in stari starši, ker majo več izkušenj s tem, z vsakdanjim življenjem in mi potem oni vedno povejo, kaj je res pa kaj ni... tudi komentirajo pri poročilih... Pri večerji recimo vklopimo televizijo in je 24h in potem recimo poslušamo neki časa in potem oči komentira »ah to je pa«, ko imajo recimo politiki te seje ali pa kadar se kej v Franciji zgodi, kakšen napad... pove tudi kej o tem, npr. o zgodovini Francije... o zdravstvu pa recimo mami pove, kaj ni res pa kako je v resnici... tako to poteka« (Tina, 15 let). Če pridejo do novice, ki se jim ne zdi resnična, ji enostavno ne verjamejo. »Probala bi se pozanimat ja, če je to res... Ampak če pa ne bi nič našla, pol pa pač ne bi verjela...« (Tamara, 12 let). Drugi, predvsem starejši intervjuvanci, prakticirajo korake presoje, več truda pa vložijo predvsem za vredne in pomembne informacije. Čas, ki ga preverjanju namenjajo, in način, ki se ga poslužujejo, pa sta močno odvisna od različnih dejavnikov. *»Kdaj za kakšno novico, če se mi res zazdi, da ni resnična, bi šla tudi preverit, kaj je res... Ampak da bi pa za vsako novico preiskovala... to pa ne. Odvisno, če se mi zdi novica vredna, da jo preiščem pa da mi je pomembno, da zvem resnico... Če se mi pa ne zdi pomembna, pol pa pač pustim pa grem mimo« (Lia, 16 let). »Včasih grem pol pogledat še kam drugam, ampak to samo za neki, kar me zanima... Če me ne zanima pa pustim pa si sam mislim, da ni res« (Urša, 15 let).**

»Lahko se prepričaš pa koplješ pa koplješ, dokler ne najdeš resnice. Lahko pa se odločiš sam, ali boš temu verjel ali pa ne. Moraš vedet, če so ti viri, kjer to slišiš, zanesljivi. Pa če je novica razširjena res povsod, pač da skoraj vsak medij proglašja to novico, je to verjetno res.

Lahko pa spet vsak medij mal spremeni to novico in ni vsepovsod cela zgodba resnična» (Lia, 16 let).

5 Ključek za raziskovalni zaključek

Mladi menijo, da je novinar oseba, ki naj bi delovala v dobro javnosti. Zavedajo se, da so za vse nas in našo družbo pomembni; saj so tisti, ki nudijo informacije o tem, kaj se dogaja ne le pri nas, ampak tudi drugje po svetu, in zagotavljajo informacije, ki jih član družbe potrebuje. Vseeno pa niso več vsesplošno prepoznaven lik nekoga, ki mu lahko popolnoma zaupajo. Tudi mladostniki (predvsem starejši intervjuvanci) zaznavajo potrošniško in komercialno noto v novinarstvu in so prepričani, da so določene novice "napihnjene" ali morda celo izmišljene, z namenom, da pritegnejo bralčevo/gledalčevo pozornost ter na tak način povečujejo popularnost medija.

Nedavne študije sovpadajo z mojimi ugotovitvami; ljudje se z vidika medijske potrošnje novic zanašajo na številne medijske platforme, vključujoč tako tradicionalne kot nove medije (Hao in drugi 2014, 1222). Ugotovila sem, da je splet za mlade pomemben vir informacij. Prednost interneta mladim predstavlja predvsem hiter in enostaven dostop do raznolikih vsebin. Potrebo po informiranju lahko zadovoljijo v danem trenutku. Ne smemo pa zanemariti tudi televizije in radia, ki sta za mnoge še vedno pomemben faktor medijske potrošnje. Kar je sicer lahko posledica tega, da sta vsakodnevno vpeta v njihovo življenje in morda spremljana, le kadar ali zgolj zato, ker ga spremlja član skupnega gospodinjstva. Na tej točki se kaže eden od vplivov staršev; njihova medijska potrošnja, npr. poslušanje radia v avtomobilu, ima lahko neposreden vpliv na potrošnjo mladih. York in Scholl pa sta v svoji raziskavi ugotovila, da so ti vplivi kompleksni in lahko pustijo trajne posledice na otrokov odnos do medijev (York in Scholl 2015, 693). Kot pravi Erjavec, so »pogosto njihovi starši tisti, ki določajo naravo prostora, znotraj katerega delujejo mladi, in tako je med življenjskimi slogi odraslih in otrok tudi veliko vzporednic in podobnosti« (Erjavec 2004, 13).

Med mladimi prevladuje medijska potrošnja zabavnih novic, v večini menijo, da so "resne" novice domena starejše populacije. Kar nas privede do naslednje pomembne ugotovitve: mladi se informirajo na drugačen način, podrobno raziščejo le tiste teme, ki jih zanimajo. Posvetijo se tudi tistim, ki pritegnejo njihovo pozornost: šokantnim, nenavadnim in odmevnim novicam. Podobne ugotovitve lahko zasledimo tudi pri drugih raziskavah medijske potrošnje. Kot je ugotovila tudi Costera Meijer: »Mladi nakazujejo, da so še posebej zainteresirani za šokantne, bizarne, zabavne in nenormalne dogodke« (Costera Meijer 2007,

102). Pripadnost družbi, védenje o tem, kaj se dogaja okoli nas, zabava..., vse to so motivi za rabo medijskih vsebin. Pomemben dejavnik spremljanja novic in iskanja informacij je tudi občutek bližine; da so to informacije, ki se mladih "dotikajo". Spremljajo tudi zgodbe, v katerih "najdejo sebe".

»Danes nam ni treba več poznati sveta, namesto tega moramo vedeti, kako priti do informacij, ki nam bodo predstavile svet« (Erjavec 2004, 11). Dilema mladih pa je, kam se obrniti, da bo ta slika resnična in da bo vir informacij res tisti, ki mu lahko zaupajo. Zaupanje pa je mogočna beseda, za katero se skriva kompleksen proces. V glavah večine mladostnikov je prisotna zavest o tem, da samoumevno vrednega zaupanja vira informacij ni. Sicer obstajajo bolj ali manj zanesljivi viri, ki jim bolj zaupajo, vendar se tudi pri teh pojavijo novice, ki niso nujno prikaz "resnice". »Ker občinstvo ni zmožno posvečati konstante pozornosti vsem informacijam tega časa, se morejo neizogibno odločiti, kateri vir informacij jim bo zagotavljal, kar se da največjo korist« (Williams 2012, 120). Novinar bi moral razkrivati resnico in mu v določenih primerih mladi lahko zaupajo. Včasih pa tudi ne. Zavedajo se, da njegovi motivi niso vedno v skladu z resnico. Na drugi strani pa tudi tega, da je potrebno razlikovati med profesionalnimi in manj profesionalnimi novinarji. Tako po navadi pri posamezniku na poti do zaupanja ključno vlogo odigra proces presoje in različne oblike preverjanja, ki se jih mladi poslužujejo. Posameznikovo predhodno znanje, preverjen (ugleden) vir, starši v vlogi čuvaja resnice in pojavnost novice na večjih platformah so nekatere od teh oblik.

Informacij je preveč, in to je tudi eden od razlogov, zakaj prihaja do selekcije, preverjanja in presoje. Predvidevala sem, da bodo ključno vlogo pri selekciji s funkcijo filtracije na podlagi prijateljskih mrež odigrala družbena omrežja, vendar se je izkazalo, da pri tej starostni skupini družbena omrežja mladim služijo bolj kot orodje komunikacije. V prvi vrsti pa so po večini starši tisti, ki so mladim v tej poplavi v pomoč, da izluščijo bistvo in najdejo "resnico". Tako imajo starši kot odrasi in veliki poznavalci "resnih" stvari v vsakdanjem življenju pomembno funkcijo pri koraku do zaupanja in resnice.

Popolnoma zanesljivega vira informacij ni. Pri ugotavljanju zaupanja, zanesljivosti virov in novic pa je pomembno omeniti, da zaradi enormne količine informacij, poplave spletnih strani ter včasih tudi pomanjkanja znanja, mladi niso prepričani, kdo točno sploh je avtor oziroma vir informacij. »Dostop do spletnih medijev pa tudi do drugih spletnih mest in strani je omogočen prek istega vmesnika (brskalnika), v katerem se lahko nek trenutek izpisuje

vsebina spletne različice tradicionalnega množičnega medija, v naslednjem trenutku pa vsebina neke komercialne organizacije. Uporabnik spleta kot član občinstva tega preskoka od enega akterja k drugemu akterju morda niti ne zazna« (Oblak in Petrič 2005, 148).

Tematika, katero raziskujem, je pomemben uvid informiranja v naši družbi, kar pa ni nepomembna stvar. Gre za širok in kompleksen nabor dejavnikov, ki vplivajo na to, kje in kako se mladi informirajo, komu zaupajo ter katere informacije ponotranjijo. Da bi lahko zajeli celovito zgodbo in uspeli raziskati vse žile, ki oskrbujejo mojo temo s krvjo, bi potrebovali malce več časa in strani, kot jih lahko zajema moje diplomsko delo, ki ima zaradi tega tudi nekatere omejitve. Predstavljeni so rezultati določenega vzorca, ki sem ga uspela zajeti, in njihova interpretacija, ki je odvisna od številnih dejavnikov, tako da dobljenih rezultatov ne moremo nujno posplošiti na celotno populacijo. Tako hitro, kot se razvija tehnologija, se z njo spreminja tudi kompleksen proces zaupanja in kredibilnosti, problem moje diplomske naloge, tako da ga je potrebno dojemati v tem časovnem okviru, in je tako tudi smiselno to problematiko ves čas spremljati in na novo raziskovati.

6 Sklep

Splet kot novo okolje za dostop do informacij je spremenil pogoje nastajanja novic. »Eden od ključnih trendov je, da so novice (kjer koli objavljene) postale storitev. Novice niso več končni izdelek, ki ga ima potrošnik na razpolago, ampak nedokončana zgodba, ki se lahko večkrat preverja (pri različnih virih), primerja (spet pri različnih virih) in spreminja (tudi z lastnim delovanjem)« (Bašić-Hrvatin 2009). Novo okolje je tako s sabo prineslo tudi zahtevo po drugačnem, novem stilu branja in iskanja medijskih vsebin. »Relativno preprosto se premikamo s komercialnih k nekomercialnim spletnim stranem; podobno sta tudi informiranje in zabava povezani, ne da bi sploh lahko bili ločeni« (Oblak in Petrič 2005, 80). Na izbiro imamo ogromno virov in raznoliki spletni mediji imajo pomembno vlogo pri informiranju. Kljub temu ne smemo zanemariti dejstva, da še vedno veliko informacij na splet prihaja iz tradicionalnih medijev. Zaradi "izobilja znanja" mora občinstvo v želji do pravih in pomembnih informacij premostiti kar nekaj preprek. Pot do zaupanja in "iskanja resnice" ni enostavna. »Novičarske organizacije (mediji) niso več končni cilj za potrošnike novic. Obdobje »ograjanih (medijskih) vrtičkov« se končuje. Medijske organizacije (navajene na »monopol in politični nepotizem«) morajo danes tekmovati na trgu, kjer se ponudba in povpraševanje ureja glede na kakovost ponujene storitve« (Bašić-Hrvatin, 2009). Novinarji

kot tradicionalno glavni "posredovalci" informacij, profesionalni borci za resnico in delovanje za javnost, včasih dajo prednost ekskluzivnosti, četudi to pomeni odmik od profesionalnih norm novinarstva. Občinstvo zaznava, da novinar ni nujno zaupanja vredna osebnost. Ampak obstajajo novinarji, ki to so. Novinarstvo je tako kljub vsemu pomemben faktor védenja in funkcije tega ne smemo zanemariti. »Zabrisane meje med avtorji in uporabniki medijskih vsebin zastavljajo precej novih vprašanj za delodajalce in varuhe poklicne etike ter od novinarjev zahtevajo še spretnejše vrhovodenje med novinarstvom in aktivizmom« (Kučić 2013). Pomembno je, da v poplavi informacij novinarji kot "profesionalni" ustvarjalci medijskih vsebin občinstvu v čim večji meri omogočajo dostop do "resnične" zgodbe ter pomembnih in točnih informacij. »V času, ko v medijskih vsebinah prevladuje več resnic, neresnic, polresnic in navidezno zaupanja vrednih resnic, ima novinarstvo priložnost – ali raje recimo odgovornost – biti varuh resničnega. Z učinkovito uporabo novih tehnologij in družbenih praks lahko dobro novinarstvo predstavlja ne le, da si zasluži pozornost javnosti, temveč tudi, da je vredno javnega zaupanja « (Newton 2009, 68).

7 Literatura

1. Bašić-Hrvatini, Sandra. 2009. Mediji, ponížani v obrt. *Medijska preža: bilten za opazovanje medijev* 34/35. Dostopno prek: <http://mediawatch.mirovniinstitut.si/bilten/seznam/35/kriza/#1> (6. april 2016).
2. Beaudoin, Christopher E. 2008. Explaining the relationship between internet use and interpersonal trust: Taking into account motivation and information overload. *Journal of Computer Mediated Communication* 13(3): 550–568.
3. Condeza, Rayén, Ingrid Bachmann in Constanza Mujica. 2014. News Consumption among Chilean Adolescents: Interests, Motivations and Perceptions on the News Agenda. *Comunicar* 22 (43): 55–64.
4. Coleman, Stephen. 2012. Believing the news: From sinking trust to atrophied efficacy. *European Journal of Communication* 27 (1): 35–45.
5. Costera Meijer, Irene. 2007. The paradox of popularity: How young people experience the news. *Journalism Studies* 8 (1): 96– 116.
6. Dahlgren, Peter. 2009. The Troubling Evolution of Journalism V *The changing faces of journalism: tabloidization, technology and truthiness*, ur. Barbie Zelizer, 146–161. London; New York: Routledge.
7. Deuze, Mark. 2003. The web and its journalism: considering the consequences of different types of newsmedia online. *New Media & Society* 5(2): 203–230.
8. Dolničar, Vesna in Jana Nadoh. 2004. *Medijske navade med slovenskimi mladostniki: empirične zaznave*. Ljubljana: Študentska organizacija Univerze (ŠOU), Fakulteta za družbene vede, Center za metodologijo in informatiko.
9. Erjavec, Karmen. 2004. Mladostniki in medijsko okolje V *Medijske navade med slovenskimi mladostniki*, ur. Vesna Dolničar in Jana Nadoh, 5–18. Ljubljana: Študentska organizacija Univerze (ŠOU), Fakulteta za družbene vede, Center za metodologijo in informatiko.
10. Fortunati, Leopoldina, Mark Deuze in Federico de Luca. 2014. The New About News: How Print, Online, Free, and Mobile Coconstruct New Audiences in Italy, France, Spain, the UK, and Germany. *Journal of Computer-Mediated Communication* 19 (2): 121–140.

11. Hao, Xiaoming, Nainan Wen in Cherian George. 2014. News consumption and political and civic engagement among young people. *Journal of Youth Studies* 17 (9): 1221–1238.
12. Huang, J. Sonia in Don Heider. 2007. Media convergence: A case study of a cable news station. *The International Journal on Media Management* 9 (3): 105–115.
13. Ju, Alice, Sun Ho Jeong in Hsiang Iris Chyi. 2014. Will Social Media Save Newspapers? *Journalism Practice* 8 (1): 1–17.
14. Kink, Stanislav. 2009. Medijski vplivi na mlado občinstvo: nasilne medijske vsebine. *Sodobna pedagogika* 60 (2): 62–73.
15. Kučić, Lenart J. 2013. Novinarska internetna podoba. V *Medijska preža: bilten za opazovanje medijev* 44/45: 30–31.
16. Lee, Angela M in Hsiang Iris Chyi. 2014. Motivational Consumption Model: Exploring the Psychological Structure of News Use. *Journalism & Mass Communication Quarterly* 91(4): 706–724.
17. Marchi, Regina. 2012. With Facebook, Blogs, and Fake News, Teens Reject Journalistic "Objectivity". *Journal of Communication Inquiry* 36 (3): 246–262.
18. Newton, Julianne H. 2009. The Guardian of the Real: Journalism in the Time of the New Mind V *The changing faces of journalism: tabloidization, technology and truthiness*, ur. Barbie Zelizer, 68–81. London; New York: Routledge.
19. Oblak, Tanja in Gregor Petrič. 2005. *Splet kot medij in mediji na spletu*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
20. Pentina, Iryna in Monideepa Tarafdar. 2014. From "information" to "knowing": Exploring the role of social media in contemporary news consumption. *Computers in Human Behavior* 35: 211–223.
21. Pjesivac, Ivanka in Rachel Rui. 2014. Anonymous sources hurt credibility of news stories across cultures: A comparative experiment in America and China. *The International Communication Gazette* 76 (8): 641–660.
22. Poler Kovačič, Melita. 2005. *Kriza novinarske odgovornosti*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
23. Poler Kovačič, Melita in Karmen Erjavec. 2011. *Uvod v novinarstvo: učbenik za študente prvega letnika študijskega programa Novinarstvo na FDV*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

24. Shehata, Adam in Jesper Stromback. 2011. A Matter of Context: A Comparative Study of Media Environments and News Consumption Gaps in Europe. *Political Communication* 28 (1): 110–134.
25. Tsfati, Yariv. 2010. Online News Exposure and Trust in the Mainstream Media: Exploring Possible Associations. *American Behavioral Scientist* 54 (1): 22–42.
26. Verčič, Dejan, Franci Zavrl in Petja Rijavec. 2002. *Odnosi z mediji*. Ljubljana: GV založba.
27. Vobič, Igor. 2007. Novinarstvo na spletu - kdo s(m)o novinarji? *Medijska preža* 29/30: 46–47.
28. Williams, Ann E. 2012. Trust or Bust? Questioning the Relationship Between Media Trust and News Attention. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 56 (1) :116–131.
29. York, Chance and Rosanne M. Scholl. 2015. Youth Antecedents to News Media Consumption: Parent and Youth Newspaper Use, News Discussion, and Long-Term News Behavior. *Journalism & Mass Communication Quarterly* 92 (3): 681–699.
30. Zajc, Melita. 2013. Ne le nevarnosti, glejmo raje prednosti novih prostorov javne komunikacije. *Medijska preža: bilten za opazovanje medijev* 44/45. Dostopno prek: <http://mediawatch.mirovni-institut.si/bilten/seznam/45/sovrazni-govor/#1> (6. april 2016).

Priloge

Priloga A: Anketni vprašalnik

Za spodaj navedene trditve obkrožite ali držijo ali ne.	DA	NE
Na televiziji sam/a izbiram program, katerega bom gledal/a.	1	2
Preden gledam televizijo, moram za dovoljenje vprašati starše.	1	2
Ko končam z gledanjem televizije, se o tem, kar sem videl, pogovorim s starši.	1	2
Večino časa gledam televizijo skupaj s starši.	1	2

Po vrstnem redu od 1 do 5 (kjer 1 pomeni najbolj pogosto in 5 pomeni najmanj pogosto) razporedite medije, preko katerih dostopate do novic o aktualnih zadevah na vseh področjih.

- _____ Televizija
- _____ Radio
- _____ Družbena omrežja
- _____ Spletni mediji, blogi
- _____ Časopisi

Po vrstnem redu od 1 do 5 (kjer 1 pomeni najbolj pomembno in 5 najmanj pomembno) razporedite spodaj našteje kategorije, od katerih dobite največ informacij o pomembnem dogajanju v družbi in po svetu (begunska kriza, teroristični napadi, ameriške volitve, vojna v Siriji).

- _____ na televiziji, radiu, časopisih
- _____ na družbenih omrežjih
- _____ od vrstnikov, prijateljev
- _____ od učiteljev, trenerjev, mentorjev
- _____ od staršev in drugih starejših sorodnikov

Po vrstnem redu od 1 do 5 (kjer 1 pomeni najbolj pomembno in 5 najmanj pomembno) razporedite spodaj našteje kategorije, od katerih dobite največ informacij o aktualnih zadevah s področja zabavne pop kulture in glasbe (Pesem Evrovizije, zvezdniki...).

- _____ na televiziji, radiu, časopisih
- _____ na družbenih omrežjih
- _____ od vrstnikov, prijateljev
- _____ od učiteljev, trenerjev, mentorjev
- _____ od staršev in drugih starejših sorodnikov

Priloga B: Dodatek k analizi anket (tabele)

Prikazane so le tiste tabele, ki jih je bilo smiselno interpretirati in so za moje raziskovanje relevantne.

Za spodaj navedene trditve obkrožite ali držijo ali ne.	DA	NE
Na televiziji sam/a izbiram program, katerega bom gledal/a.	141(93,4%)	10 (6,6%)
Preden gledam televizijo, moram za dovoljenje vprašati starše.	23 (15,2%)	128 (84,8%)
Ko končam z gledanjem televizije, se o tem, kar sem videl, pogovorim s starši.	8 (5,3 %)	143 (94,7%)
Večino časa gledam televizijo skupaj s starši.	62 (41,1%)	89 (58,9%)

Po vrstnem redu od 1 do 5 (kjer 1 pomeni najbolj pogosto in 5 pomeni najmanj pogosto) razporedite medije, preko katerih dostopate do novic o aktualnih zadevah na vseh področjih.					
	Časopis	Radio	Spletni mediji/ blog	Družbena omrežja	Televizija
1	7 (4,9%)	4 (2,8%)	6 (4,2%)	63 (44,4%)	63 (44,1%)
2	7 (4,9%)	21 (14,7%)	29 (20,4%)	35 (24,6%)	50 (35,0%)
3	12 (8,5%)	41 (28,7%)	50 (35,2%)	21 (14,8%)	17 (11,9%)
4	32 (22,5%)	48 (33,6%)	45 (31,7%)	11 (7,7%)	7 (4,9%)
5	83 (58,5%)	29 (20,3%)	12 (8,5%)	12 (8,5%)	6 (4,2%)
Povprečje	4,29	3,54	3,2	2,11	1,9

Po vrstnem redu od 1 do 5 (kjer 1 pomeni najbolj pomembno in 5 najmanj pomembno) razporedite spodaj našteje kategorije, od katerih dobite največ informacij o pomembnem dogajanju v družbi in po svetu (begunska kriza, teroristični napadi, ameriške volitve, vojna v Siriji ...).					
	Od učiteljev, trenerjev, mentorjev	Od vrstnikov, prijateljev	Od staršev in drugih starejših sorodnikov	Na družbenih omrežjih	Na televiziji, radiu, časopisih
1	6 (4,3 %)	7 (5,1 %)	11 (8,0 %)	27 (19,6 %)	87 (63,0 %)
2	5 (3,6 %)	23 (16,7 %)	30 (21,7 %)	55 (39,9 %)	25 (18,1 %)
3	25 (18,1 %)	40 (29,0 %)	44 (31,9 %)	21 (15,2 %)	7 (5,1 %)
4	37 (26,8 %)	39 (28,3 %)	36 (26,1 %)	19 (13,8 %)	7 (5,1 %)
5	65 (47,1 %)	29 (21,0 %)	17 (12,3 %)	16 (11,6 %)	12 (8,7)
Povprečje	4,09	3,43	3,13	2,58	1,78

Po vrstnem redu od 1 do 5 (kjer 1 pomeni najbolj pomembno in 5 najmanj pomembno) razporedite spodaj našteje kategorije, od katerih dobite največ informacij o aktualnih zadevah s področja zabavne pop kulture in glasbe (Pesem Evrovizije, zvezdniki...).

	Od staršev in drugih starejših sorodnikov	Od učiteljev, trenerjev, mentorjev	Od vrstnikov, prijateljev	Na družbenih omrežjih	Na televiziji, radiu, časopisih
1	4 (3,0 %)	6 (4,4 %)	19 (14,1 %)	48 (35,6 %)	58 (43,0 %)
2	9 (6,7 %)	3 (2,2 %)	42 (31,1 %)	46 (34,1 %)	34 (25,2 %)
3	15 (11,1 %)	12 (8,9 %)	58 (43,0 %)	20 (14,8 %)	30 (22,2 %)
4	42 (31,1 %)	63 (46,7 %)	12 (8,9 %)	13 (9,6 %)	6 (4,4 %)
5	65 (48,1 %)	51 (37,8 %)	4 (3,0 %)	8 (5,9 %)	7 (5,2 %)
Povprečje	4,15	4,11	2,56	2,16	2,04

Priloga C: Transkripti opravljenih intervjujev: novinarska delavnica

Priloga C.1: Saška, starost 11 let

Kdo je po tvojem mnenju novinar, kaj je njegova naloga?

Novinar je tisti, ki daje novice. Gre na okoli pa to kar zve; če je kej takega zanimivega pol da v novice.

Kaj je pa novica?

Če je ne vem, nekdo nekoga ugrabil, ali pa če je bilo kej takega zanimivega. Novica je da je kej zanimivega.

Kje pa lahko najdemo novice?

Po televiziji, v časopisih, na spletu...

Zakaj potrebujemo novice?

Novice potrebujemo, da vemo kaj se dogaja po svetu.

Ko greš na računalnik, katere strani obiščeš?

Če hočem novice na računalniku obiščem 24 ur.

Ali tudi na televiziji spremljaš novice?

Na televiziji pa jih včasih gledam na POP TV ali pa na A-kanalu.

Se kdaj pogovarjaš s svojimi prijatelji o novicah?

S prijatelji se o novicah po navadi ne pogovarjam.

Kaj pa s starši? Ali tudi oni spremljajo novice?

Ja starši tudi gledajo novice po televiziji pa mami tudi na računalniku. Največkrat na POP TV po televiziji, na računalniku pa 24 ur.

Ali te je mami naučila, kje poiščeš novice?

Ja videla sem kje gleda mami in sem šla potem tudi sama pogledat tja.

Če hočeš izvedeti kaj se dogaja po svetu ali se naučiti nekaj novega, kaj narediš?

Pogledala bi na televiziji kakšno oddajo, če pa ne bi našla nič takšnega kar bi me zanimalo, bi pa šla na

računalnik pogledat. Najprej bi šla pogledat na 24 ur ali pa bi samo zgoraj v okenček napisala kar me zanima pa bi pogledala to, kar bi mi pač spodaj dal pa bi eno od teh pol kliknila.

Ali se o tem, kar zveš na internetu, o kakšni novici, pogovarjaš tudi s svojimi starši ali prijatelji?

Včasih. Če je kaj zanimivega, da bi mogel še kdo drug zvedet, na primer moj prijatelj recimo, kaj takega pol bi se pogovarjala, drugače pa ne.

Kaj pa je zanimivo?

Če se je kaj takega zgodilo... recimo zdaj k so bili begunci, recimo to smo se pogovarjal v šoli. Če pa je kaj takega, kar se večkrat zgodi, to pa pol ne. Nove stvari so bolj zanimive, se mi zdi.

Katerim novicam zaupaš, verjameš?

Kar preberem na 24 ur po navadi verjamem ja. Edino včasih če se mi kej zdi, da to ne bi šlo in pol ne verjamem. Ne vem, recimo če je, da se je krava rodila rdeče barve pol ne verjamem. Drugače so novice bolj normalne, ampak včasih pride pa tudi kakšna taka bolj nenormalna.

Če bi 24 ur poročal samo o takih kravah, kaj bi pa potem naredila?

Potem pa ne bi več brala 24 ur.

Ali imaš Facebook ali pa G-mail račun?

Facebooka nimam, G-mail pa imam ja. Ampak tam itak ni novic.

Ali kdaj izveš kakšno novico tudi od prijateljev?

Včasih, sam ne pa glih tko vsak dan.

Ali jim verjameš, da so te novice prave?

Odkvisno kdo mi to pove. Če mi to pove moja najboljša prijateljica potem ji verjamem, ampak če bi mi pa povedal kar nekdo, ki ni moj prijatelj, potem mu pa ne bi verjela.

Priloga C.2: Nik, starost 9 let

Kdo je po tvojem mnenju novinar?

Novinar je tisti, k pač tko kej sprašuje... kaj kej delaš pa kej. Pač sprašuje druge ljudi, kaj kej delajo, kaj delajo v prostem času pa tko.

Zakaj pa novinar sprašuje te ljudi?

Da bi kej zvedel. Potem bi pa naredil časopis iz tega.

Zakaj pa rabimo časopis?

V časopisu piše tisto, kar novinar sprašuje ljudi pa na primer križanke pa vici pa tale sudoku, da se lahko igraš notri. Pa da lahko prebereš kar piše notri. Novinar pa z njim zasluži denar.

Ali je časopis pomemben?

V bistvu je pomemben. Sam ne vem... Tako tako no.

Če bi ti hotel izvedeti nekaj novega, kam bi šel, kaj bi naredil?

Hmm, ne vem... k novinarju?

Ampak ali ti vidiš novinarja vsak dan?

Ne...

Kako pa bi potem prišel do njega? Kje vse dela novinar?

Ne vem za kaj vse dela novinar. Mogoče on tudi napiše pismo pa ga tistemu, ki dela na radiu pa en pol tam na radiu to pove pol.

Če bi hotel izvedeti nekaj novega, kaj bi naredil?

Jaz bi kar svoje starše vprašal, če bi hotel zvedet, če je kej novega.

Ali ti oni večkrat povejo, da se je nekaj novega zgodilo?

Včasih, ampak me v bistvu to sploh ne zanima.

Kaj pa te zanima? O čem si želiš vedeti?

Vsak dan pride kej novega, kar me zanima, sam zdaj ne vem točno kaj.

Kaj je novica? Kaj meniš, da je novica?

Novica mislim, da je tko, k se neki zgodi in pol večina jih ve, da je ena pomembna novica. Npr. da je danes nekdo umrl pa je to novica. Ali pa da je bla danes nesreča, to je recimo novica po radiu na primer.

Ali so za nas novice pomembne?

So pomembne ja. Recimo če je nesreča na avtocesti ali pa obvoznici, ti oni povejo, da je nesreča in pol greš rajši po drugi poti, ker je gneča in velik zastoj. Če ne bi bilo teh novic, bi ti mislil, da boš tam hitrejši in se lahko pol to zavleče tudi za eno uro, dve.

Kje lahko najdeš vse te novice?

V časopisu, na televiziji, na računalniku, pol da ti kakšen prijatelj pove, po telefonu da ti kdo pove, v službi, šoli, v vrtcu ti tudi lahko kdo pove.

Komu od teh virov pa zaupaš? Komu bi verjel? Kdo bi ti povedal novice, ki so resnične?

Mami in očiju bi verjel, tudi sestrici. Prijateljem bi tudi verjel, ker jim zaupam. Pa tudi kakšni drugi odrasli osebi, bi tudi verjel.

Kaj pa časopisu, radiu, televiziji? Tudi zaupaš in verjameš?

Televiziji včasih ne, časopisom verjamem, računalniku pa tudi verjamem in ne verjamem.

Kdaj pa informacijam na internetu; verjameš?

Lahko si tudi kdo izmisli kej, tako da internetu čist ne moreš zaupat.

A so kakšne strani, ki jim verjameš?

Ne, to ne gre.

Ko greš na internet, kaj delaš po navadi?

Na internetu po navadi igram igrice. Novice bolj mami gleda. Gleda kakšne so spremembe pa recimo kdaj je bla ena teta debela, zdaj je pa zelo suha pa prometne nesreče pa k jo kej zanima, da je slišala, da je danes bil umor pa pol to pogleda če majo kej.

Če bi zvedel za kakšno novico, pa bi želel izvedeti kaj se je zgodilo; kaj bi naredil?

Vprašal bi animatorja če ve kaj se je danes zgodilo. Najprej bi mogoče vprašal tudi svojo sestrico.

Kaj pa novinar? Ali bi novinarju tudi verjel?

Ja novinarju bi zaupal ja. Zato ker novinar je novinar. On je tak ki mora povedat, tako kot je. Novinar si ne izmišljuje stvari v bistvu. Samo pač tako govori, kaj se je danes zgodilo pa to. Pa novinarja bi tudi vprašal če ma kakšen časopis o tem, kaj se je danes zgodil pa tko.

Priloga C.3: Svit, starost 12 let**Kdo je po tvojem mnenju novinar?**

Tisti, ki zbira podatke in jih objavlja v časopise, revije, knjige, televizijo.

Kaj je njegova naloga?

Novinarjeva naloga je, da zbira podatke.

Zakaj pa potrebujemo novinarje?

Novinarje rabimo, da vemo kaj se dogaja.

Ali je novinar oseba, kateremu lahko zaupaš?

Ne...

Zakaj pa ne? Ali novinar posreduje podatke, ki niso resnični?

Ja ne vem... novinar si lahko tudi kej zmisli. Zato, da je pol bolj zanimivo.

Kako pa veš, da si je novinar to zmisлил?

Če je novica ful zanimiva je lahko da izmišljena, lahko pa tudi da ni.

Kako pa bi se prepričal, če je res?

Če bi si mislil, da si je zmisлил pač ne bi verjel.

Kaj pa je novica?

Novica je k se neki novega zgodilo. Najdemo jih lahko v časopisih, na televiziji, radiu tudi na računalniku.

Zakaj potrebujemo novice?

Da vemo kaj se dogaja po svetu.

Kje lahko vse zveš, kaj se dogaja po svetu?

Od novinarjev, prijateljev, sorodnikov...

Ali ti starši kdaj povejo kaj se je zgodilo?

Ja tudi starši mi včasih povejo.

Kdo pa največkrat?

Največkrat zvem po televiziji.

Kaj pa delaš na računalniku?

Za šolo največkrat uporabljam Excel, Word, Power point.

Kaj pa tvoji starši?

Vem, da mami gleda neke te strani. 24 ur po navadi gleda pa bere tam. Na računalniku je prej kot na televiziji, pa nam včasih pove kdo je zmagal ali pa kdo je izpadel iz kakšnega showa tudi kakšne take novice, recimo tudi, da je kdo okradel koga ali pa kej takega.

Kaj pa s prijatelji? Se pogovarjaš o kakšnih novicah?

Ne to po navadi bolj ne. S prijatelji igram nogomet.

Če bi se neki zgodilo pa bi te zanimalo kaj točno se je, kaj bi naredil ?

Mogoče bi šel tudi jaz na internet pa bi kar pogledal na 24ur, če tam kej piše. Še prej bi pa vprašal mami, mogoče bi ona že vedla kej o tem.

Sedaj sva se pogovarjala o medijih, pa prijateljih/starših/sorodnikih? Komu od teh bi glede novih informacij najbolj zaupal? Komu bi verjel?

Staršem in sorodnikom bi verjel. Zaupal bi pa tudi televiziji pa radiu in računalniku.

A so mediji (radio, televizija, računalnik) po tvojem mnenju vredni zaupanja?

Ja jaz mislim, da medijem lahko verjameš. Včasih. Vedno pa pač ne.

Ali imaš Facebook? Kaj počneš na Facebooku?

Ja imam Facebook, bolj zato, da se pogovarjam s prijatelji.

Ali lahko tudi tam zveš kaj novega?

Ja, recimo za Klemna so tudi tam objavljali. Klemen je bil od moje sestre prijatelj in se je zadnjič utopil, so ga našli v reki... veliko so o tem objavljali tudi na Facebooku. Tako da so novice tudi na Facebooku, ja.

Priloga C.4: Jaka, starost 11 let**Kdo je po tvojem mnenju novinar?**

Tisti, ki dela, ne vem, intervju recimo. Išče zanimive vice, kakšen stavek napiše tudi mogoče, napiše kakšen članek.

Kaj dela novinar?

Naredi kakšen intervju s kakšno osebo, da ljudje vidijo kolk je ta oseba stara pa kaj dela. Da predstavi drugi ljudem to osebo.

Kaj je novica?

Recimo, da je strmoglavilo letalo ali pa recimo, da je Nina Pušlar dobila dojenčka... vse to je novica.

Kje pa najdemo te novice?

V časopisih, po televiziji, revijah...

Kaj pa na internetu?

Jaz ne, to bolj moj oči gleda. Spremlja kolesarske dirke ali pa gleda po internetu, da izve kakšne nove stvari...

Ali veš katere strani on spremlja?

Recimo RTV Slo spremlja na internetu, to sem vidu da bere. Ampak jaz pa nisem še šel na to stran.

Zakaj pa so novinarji pomembni?

Če je kakšen zastoj na cesti, da zvemo recimo. To lahko zvemo recimo po radiu, da je npr. v Kočevju radar in to lahko potem mi zvemo. Zvemo lahko tudi na primer, da se je v gozdu zgodila nesreča.

Ali je novinar oseba, kateri lahko zaupaš? Ali govori novinar resnico?

Kdaj ja, kdaj ne. Nikoli ne veš. Lahko, da marsikaj ni res, pa da sploh ne vem da ni res. Vsega tudi ne moreš verjet, vsem ljudem, vse kar rečejo. Recimo enkrat je en po radiu po zimi reku, da ko so eni ljudje, 20 ljudi v Kanadi, ko so oni kidal sneg, da jih je kap zaradi kidanja snega... dej no.

In ti temu nisi verjel?

Ni šans, nisem verjel tega. Kako lahko ene med kidanjem snega, kap? To je nemogoče. Moj brat pa oči sta se samo režala, kako je to mogoče. Rekla sta da je to nemogoče.

Ali se doma pogovarjate o takih novicah, o stvareh, ki so se zgodile?

Ja se velikokrat doma pogovarjamo...udi zvečer se pogovarjamo kakšen je bil dan in če je bla kakšna novica mi včasih povejo kaj se je zgodilo...

Kaj pa ko si rekel: "ne moraš kar vsakemu verjeti", komu pa lahko verjameš?

Lahko verjamem očiju in mami.

Kaj pa od medijev? Komu lahko verjameš?

Več informacij lahko dobiš v »cajtngu«, na televiziji bolj mal, na računalniku pa spet kar velik. Sam nobenemu od teh ne moraš čist zaupat. To pa res ne.

Zakaj pa dobiš na televiziji manj informacij?

Ker so tisto cele strani, ne vem 5 strani, tam pa je ne vem kolk, 20 novic v enem časopisu, na televiziji so pa samo ene 5 ali pa 6 novic. Časopis pa računalnik mata več novic, televizija pa manj.

Ko greš na računalnik, na katere strani greš?

G-mail, kakšno igrice...

Ali greš tudi sam iskat kakšne informacije?

Recimo zdaj je prišel na poletno varstvo en čarovnik Toni, sem videl tisto k ma www.toni.si pa sem šel pogledat doma, mogoče je kej pametnega pa sem vidu, da je kar popularen.

Ali se s svojimi prijatelji pogovarjaš o kakšni novici, o tem kaj si slišal na televiziji, računalniku, časopisi?

Ja tudi kdaj. Spletne strani imamo bolj za igrice. O tem se pogovarjamo. Ampak prav o novicah pa bolj ne.

Če hočeš izvedeti kaj se dogaja po svetu ali se naučiti nekaj novega, kaj narediš?

Šel bi gledal televizijo, čeprav bolj mal zveš, ampak dobro. Bi pa zvedel neki pa bi vidu kaj se je danes zgodilo.

Kaj pa če bi na televiziji danes zvedel novico o kidanju snega, o kateri si mi prej govoril? Kaj bi naredil? Bi ji verjel?

Neeee... (ha ha ha).

A bi kej naprej raziskal, da bi se prepričal, da to sigurno ni res?

Jaz bi to kar opustil, ne bi nič naprej raziskoval pa iskal, ker vem da to sigurno ni res.

Ali uporabljaš Facebook?

Ne in ga tudi nočem imet. Ker pol te preveč lahko zavede pa lahko objaviš kakšno sliko od stanovanja in pol roparji vejo kaj maš.

Kdo pa ti je to povedal, da se to lahko zgodi?

Oči mi je velik o tem povedal pa tudi učiteljice. Enkrat so dal vsem tem športnikom poslikat sobe pa to in so jih dal v revijo in pol je bilo to super za roparje, ker so videl kolk majo oken pa kolk drage stvari majo a ne in je bilo super za roparje... pol ko so pa to ugotovil, so jih pa hitro ven dal, te slike.

Ali si se kdaj sam počutil, kot da je novic preveč? Nekaj je po radiu, nekaj po televiziji, potem še oči pove kakšno novico? Ali si bil kdaj zmeden pa nisi vedel komu bi verjel?

Novic je kar dosti, ampak drugače itak ne rabiš tako velik informacij. Dobro je vedet za radar pa za nesreče, ampak vsega kar povejo pa itak ne rabiš. Recimo, da je na Kitajskem strmoglavilo letalo, kaj te to sploh zanima? To nič ne rabiš...

Priloga C.5: Matej, starost 13 let

Kaj misliš, kdo je po tvojem mnenju novinar?

Novinar je tisti, ki sprašuje neko osebo o njegovem mnenju.

Kaj so še naloge novinarja?

Poizve, kaj se dogaja po svetu.

Zakaj mi potrebujemo novinarje?

Da nam povedo kaj se dogaja. Na primer, da lahko zvemo ne- le kaj se dogaja v Sloveniji, ampak tudi kaj se dogaja v Ameriki.

Kaj pa je po tvojem mnenju novica?

Članek, ki ga je napisal novinar, o nečem kar se je zgodilo.

Kje pa lahko najdemo novice?

Na spletu, na televiziji, v časopisih..

Zakaj pa potrebujemo novice?

Da zvemo kaj se dogaja.

Zakaj pa rabimo vedet kaj se dogaja?

Da se lažje znajdem, moram vedeti kaj se dogaja.

Na kateri kanal novic pa se največkrat obrneš, ko si želiš izvedeti nekaj novega?

Splet.. največkrat spremljam 24ur, RTV, Siol.

Kaj pa televizija, radio in ostalo?

Televizija, radio in ostalo pa ne tako pogosto, včasih pa tudi. Ampak grem kar večkrat na splet.

Kje si se naučil, da lahko obiščeš te spletne strani?

Te strani spremljajo tudi moji starši in pa tudi sošolci.

Se pravi se tudi s starši in sošolci pogovarjaš o tem kar prebereš?

Včasih se pogovarjam s starši in sošolci oziroma še bolj s prijatelji. O športnih novicah se radi pogovarjamo.

Ali kdaj kakšne novice zveš tudi o staršev ali prijateljev?

Ja sigurno, kdaj mi tudi oni povejo neki novega. Na primer kakšna novica, enkrat je bilo vem, da je nekdo pobil 50 ljudi pa mi je to povedal en prijatelj. Pa smo se po tem tudi pogovarjal mal o teh stvareh.

Ali lahko novicam vedno verjamemo?

Včasih ja, včasih ne. Kakor kdaj. Če se men neki ne zdi prav, da je nekdo neki naredil, oni pa pišejo o tem, da je bilo to ful dobro, recimo... takim kar nočem verjet.

Ali si kdaj prebral kakšno novico, o kateri si razmišljal da ni resnična?

V bistvu sploh ne razmišljam preveč o tem. Preberem, si mislim svoje in grem naprej.

Če hočeš izvedeti kaj se dogaja po svetu ali pa se hočeš nekaj novega naučit. Kaj narediš?

Grem na internet. Pogledam na 24 ur, RTV, Siol.

Kateremu mediju pa lahko zaupaš? Ali pa osebi?

Bolj zaupam staršem in prijateljem, kot pa spletnim stranem.

Ali imaš Facebook? Zakaj?

Facebook imam zato, da se lahko pogovarjam s prijatelji, tudi ko nisem v šoli.

Ali so na Facebooku tudi kakšne novice?

Ja so tudi novice, če jih kdo objavi.

Kaj pa objave ljudi na Facebooku kaj počnejo; ali temu verjameš?

Ne temu pa ne verjamem vedno, ker si lahko nekdo to vse zmisli.

Kako pa veš ali si je to nekdo zmisli?

Ja sej itak nikoli ne moraš vedet. Ampak zato se pa pogovarjam samo z osebami, ki jih poznam.

Ali je novic premalo, dovolj ali preveč?

Novic je kar dosti, ne rabimo vseh novic. Rabimo recimo novice o politiki pa kaj se dogaja, ne rabimo pa ne vem... da so odkril novo vrsto ptiča. To se men ne zdi pomembno.

Priloga C.6: Tamara, starost 12 let**Kdo je novinar?**

Novinar je tisti, ki je v poročilih ali pa na terenu in nam pove kakšno je vreme pa nove novice ali pa kaj takega.

Kaj je naloga novinarja?

Da nas seznani z vsemi novicami po svetu pa v naši državi, pač kaj se bo kaj dogajal recimo v naslednjih dneh, če bodo kakšni festivali ali pa kaj takega pa vreme.

Kaj pa je novica po tvojem mnenju?

Novica nam predstav kaj se je kaj dogajal. Lahko nam sporoči neki ne pričakovanega.. neki kar ne pričakuješ pa je pol ful velika novica.

Kje pa lahko najdemo novice?

Lahko jih najdemo na internetu, televiziji, na oglasnih deskah...

Ali je novica nekaj kar ti pove tvoja mami ali pa prijatelji?

Ja tudi to je novica.

Zakaj mi potrebujemo novice?

Da vemo kdaj se dogaja ali kaj se bo dogajalo v naslednjih dneh.

So to stvari, ki jih potrebujemo v našem življenju?

Ja... zato ker se potem lažje znajdemo. Recimo ti prijatelj pove kakšno novico, recimo kdaj bo njegov rojstni dan, pa potem greš. Al pa recimo v katere države je dobro da potuješ pa kdaj, da pogledaš kakšno znamenitost ali pa da veš za kakšno prireditve, ki se bo dogajala tam.

Kaj pa ko greš recimo na računalnik ozirom na internet? Katere strani obiščeš?

Največkrat grem na Youtube; poslušam pesmi ali pa na internetu igram igrice.

Ali iščeš morda kakšne novice na internetu?

Ja iščem jih recimo, če oči vpraša kakšno bo vreme, ali pa da pogledam kdaj mam letalo, kam sploh gremo...

Katere strani obiščeš?

Za navadne novice pogledam na 24 ur... če pa iščem neki točno določenega pa vpišem zgori v okenček Google pa mi pol vrže ven in kliknem na tisto, k mislim da mi bo najboljše razložila kar rabim vedet in pol to preberem.

Kje pa si zvedla za 24 ur? Je to stran, ki jo spremljajo tudi tvoji starši, prijatelji?

Po televiziji gledam oddajo 24 ur pa so tam povedal, da imajo tudi spletno stran. Moja sestra ali pa oči pa tudi kdaj pogledata na 24 ur, mami pa ne.

Ali se s prijatelji kdaj pogovarjaš o novicah?

Večinoma ne... razen če se zgodi kaj takega kar je res pomembno, npr. o nogometu. Recimo, Messi, da ga bodo zaprl, sicer sploh ne vem če je to res... To je takoj povedala ena moja sošolka... Al pa če se dogaja kaj takega kar je povezano s tabo ali pa z njimi to se pogovarjamo, drugače pa bolj ne.

Ali so kdaj na internetu, televiziji ali pa kje drugje kakšne informacije, ki so resnične?

Večinoma lahko verjameš... Razen recimo vremenu, temu ne verjamem čist vedno, ker se lahko spremeni.

Kaj pa ostale novice medijev? Ali je novinar oseba, kateri lahko zaupaš?

Ja mislim, da jim lahko zaupaš, ker prej raziščejo vse in pol jim lahko verjameš.

Kaj pa staršem in prijateljem, ko ti povejo neko novico? Ali njim lahko vedno zaupaš?

Ne oni bi si pa lahko kaj zmisli, ker vem recimo da si tudi jaz lahko kdaj kaj zmislim. Ampak če pa kje vidijo kaj pol pa jim mogoče lahko verjamem.

Kaj pa če bi nekaj izvedela pa ne bi bila prepričana ali je ta novica resnična? Ali bi se probala pozanimat še kje drugje?

Probala bi se pozanimat ja, če je to res. Ampak če pa ne bi nič našla pol pa pač ne bi verjela.

Kako pa bi se probala pozanimat?

Odkvisno za kaj bi se šlo.. Recimo če bi šlo o tem, kdaj ma kakšna oseba rojstni dan, bi šla pogledat na Wikipedijo, za ostalo pa ne vem. Za ostale novice bi pogledala na splet; 24 ur pa bi videla če so res o tem kaj poročal pa kaj. Če ne bi nič našla, bi mogoče vprašala tudi mami ali pa očija, če pa oni ne bi nič vedel bi pa pač sam pustila in pozabila.

Če hočeš izvedeti kaj se dogaja po svetu ali pa se hočeš nekaj novega naučit. Kaj narediš?

Šla bi pogledat novice na internet.

Ali imaš Facebook?

Ne nimam Facebooka, ga pa ma moja ja sestra pa sem kdaj videla kašne slike od njenih prijateljic... ampak to je pa tudi vse.

Ali vse novice, ki nam jih mediji posredujejo, koristne za nas?

Ne. Recimo ko so bile poplave, to so se mi zdele pomembne novice, da vemo kje so. Pa zdaj ko so bili teroristični napadi, da vemo v katere države ne smemo it zdaj. Ne rabimo pa recimo vedet kdo je predsednik Amerike. To se men ne zdi tok pomembno. Če so kakšni snežni meteži ali pa kakšna nevihta pa da moramo odklopit vse električne naprave, to se mi pa zdi pomembno, da vemo.

Priloga Č: Transkripti opravljenih intervjujev: novinarski krožek**Priloga Č.1: Maruša, starost 15 let****Kdo je po tvojem mnenju novinar in kaj je njegova naloga?**

Novinar je po mojem mnenju tisti, k si upa pristopit do ljudi pa vprašat stvari. Tisti, ki se zanima za neko temo in bi jo rad raziskal. On poišče tudi mnenje drugih ljudi. Se pravi predstavi znanje širši množici ljudi in širi njihova obzorja.

Kaj je glavna naloga nekega novinarja?

Da razširja novice v svet.

Zakaj potrebujemo novinarje?

Mislim, da predvsem zato, da nas obveščajo kaj se dogaja po svetu. Npr. 24 ur to počne recimo. Rabimo jih zato, ker nam razširjajo zgodbe.

Ali je novinar oseba, kateri lahko zaupaš?

Odkvisno od človeka, od novinarja samega.

Če greva malo širše... Katere medije poznaš?

Tako čist naključno se spomnim 24 ur, Lady, Bravo vem, da je tudi ena revija, Planet TV... Ampak če gremo pa po sklopih mam internet, radio, televizija, časopis. Od radia najbolj poslušam Radio 1, na televiziji taka z novicami najbolj 24 ur, na internetu pa spremljam tudi 24ur.

Ali so te mediji, kanali, katerim lahko zaupaš in verjameš?

Mislim, da ja. Vsaj tako po navadi ljudje verjamejo in zaupajo, kar slišijo na poročilih. Tudi sama verjamem, ker mislim da je to pač neki, kar širi prave informacije. Mislim, da so to neke resnične zgodbe tam, k jim mi lahko zaupamo.

Kaj pa je po tvojem mnenju novica?

Novica je neka novost, ki pride v svet in se razširi prek medijev.

Kje jih lahko najdemo?

Radio, televizija, internet, časopisi...

Zakaj potrebujemo novice?

Da spremljamo dogajanje v svetu, da vemo kaj se dogaja okoli nas.

Ali se ti zdi pomembno, da vemo kaj se dogaja okoli nas?

Ja, ker recimo če ne bi vedeli kaj se dogaja okoli nas, bi lahko nastala panika, zmeda... mislim, da je pomembno dobro obveščanje ljudi naokoli.

Kako pogosto pa spremljaš novice?

Odvisno, če imam čas. Včasih gledam poročila. Drugače pa v bistvu ne toliko.

Kakšno funkcijo imajo novice za mlade? Kaj je razlog, da mladi spremljajo novice?

Mogoče skušajo sledit toku dogajanja. Se mi zdi, da so novice drugače bolj pomembne za starejše. Ko si mlad, se v bistvu ne zanimaš toliko za te stvari. Pol z leti te bolj zanimajo vse te stvari.

Zakaj pa?

Mladi se ne obremenjujejo toliko s stvarmi starejših... ne vem politika, karkoli takega resnega. Ne poznam nobenega mladega, ki bi ga recimo zanimala politika.

Katere strani obiščeš, ko se priklopiš na internet?

Včasih grem pogledat 24 ur ali pa CNN ali pa BBC. Drugače pa predvsem socialne medije: Instagram, Tumbler, Facebook... vse te zadeve.

Če hočeš izvedeti kaj se dogaja po svetu ali se naučiti nekaj novega... kaj storiš?

Najprej bi šla pogledat BBC ali pa CNN, k so angleške pa dobre strani ali pa bi enostavno vtipkala v Google kar me zanima in pol pogledala.

Ali so vse te strani, ki ti jih vrže Google zanesljive? Jim lahko verjameš?

Ne, ne bi verjela kar vsem stranem, ki jih vrže Google. Gledam predvsem tiste strani, ki vem da so preverjene pa jih veliko ljudi obiskuje. To kar je najbolj zaupljivo; npr. 24 ur, BBC, CNN.. vse te.. The Guardian vem, da je tudi.

Katere pa niso zanesljive?

Mogoče kakšni forumi, ker vsak lahko napiše kar hoče in se marsikaj lahko razširi. Ampak ne obiskujem tega toliko, da bi vedla kaj pa kako.

Katere medije pa spremljajo tvoji starši?

24 ur in to je to.

Ali se o novicah, novih informacijah pogovarjaš s svojimi starši?

Ja včasih ko so kakšne bolj odmevne novice, ne vem, kakšni teroristični napadi, k so zdaj. Drugače pa bolj ne.

Kaj pa s prijatelji?

Niti ne.

Ali so kdaj kakšne novice, ki jim ne verjameš?

Recimo zdaj sem brala neke novice o slavnih. Ful velikokrat so kakšne govorice, da je umrl kakšen slaven ali pa kej takega in ne verjamem. Ker pojav se samo enkrat nekje ta novica in to ne verjamem. Ker če bi res umrl kdo tak zares slaven, bi bil zihr velik boom in bi bilo po radiu in povsod. To sem pa prebrala samo en članek in nihče drug ni govoril o tem.

Kako pa si vedela, da ni nikjer drugje?

Ja šla sem vtipkat na Google in sem našla v bistvu še druge članke, ki so pisal o tem, da je ta novica zlagana in da to ni res.

Govorili sva o virih informacij. Sedaj se bova malo posvetili temu, komu lahko zaupaš in verjameš, da posreduje resnične informacije.**Ali zaupaš novinarjem?**

Ja mislim, da novinarjem lahko verjamemo. Razen tistim, ki pišejo trač novice za trač časopise. Tega pa v bistvu ne berem, ker se mi zdi vse skupi ne glih realno. Profesionalnim novinarjem, ki dajejo dejansko pomembne informacije pa lahko zaupamo.

Kdo pa je profesionalni novinar?

Nekdo, ki piše za resne časopise ali pa televizijske programe. Tisti, ki dejansko širi pomembne informacije, ne pa novice o tem da je nekdo kupil bajno posestvo ali pa shujšal 30 kilogramov... ker take stvari v bistvu niso pomembne za vse.

Ali zaupaš novicam, ki jih prebereš na spletnih straneh?

Če so na spletnih straneh, ki so v bistvu že uveljavljene pol verjamem ja, če je pa kar nekje pol pa pomislim ali bi to lahko bilo res ali ne.

Kaj pa kakšne spletne revije, kot so npr. Cosmopolitan?

Cosmopolitan v bistvu ne berem, ampak mislim, da je precej znano, tako da temu bi najbrž verjela.

Kaj pa informacije, ki ti jih posredujejo starši/prijatelji?

Jim zaupam, ampak če so to stvari, ki me zanimajo jih bom šla pogledat še sama... Če me zanima, ne zato ker jim ne bi verjela...

Ali obstaja medij, ki je zanesljiv? Je kakšen medij, ki je bolj zanesljiv kot drugi?

Sigurno so eni bolj zanesljivi kot drugi. Mislim, da ti glavni kar vsi zanesljivi...

Kaj pa v splošnem? Televizija, časopis, radio, splet? Je kateri od teh medijev v splošnem bolj zanesljiv?

V bistvu se mi ne zdi. Ker se po mojem mnenju itak to vse povezuje... Kar je na televiziji je pol tudi v časopisu, kar je v časopisu je tudi na televiziji. Tako se mi zdi.

Kako pogosto spremljaš novice?

Občasno bi rekla.. Ne vsak dan, ampak ko se spomnim in imam čas.

Kaj pa tvoji starši?

Tudi nekaj takega.

Rekla si, da uporabljaš družbena omrežja. Zakaj?

Zaradi prijateljev, ker me zanimajo te stvari ki se tam pojavljajo, recimo slavni in karkoli takega... Predvsem zaradi tega.

Ali imaš tudi na Facebooku kakšne nove zgodbe/novice, katerim lahko zaupaš?

Ja nove zgodbe so, ampak po navadi jim ne gre zaupat. Velikokrat so preveč izmišljene, lahko res kar kej takega ven pride da... pol tisto sploh ne pogledam do konca niti.

Ali imaš kdaj občutek, da je stvari, ki jih moraš vedeti preveč?

Ja mislim, da je informacij preveč. Iz vseh strani, tolik je enih medijev, vsi mediji ful poročajo... mogoče bi res lahko rekla, da jih je kar že preveč.

Mislim pa, da itak vseh teh stvari, ki nam jih sporočajo, ne rabimo vedet. Rabimo samo tiste bistvene, kaj se dogaja po svetu, o terorističnih napadih recimo.. take stvari so pomembne, da ne boš šel glih v Turčijo zdaj letet... ampak pač ne pa glih katere vse modne revije so pa take stvari... take, ki to zanima bi si lahko šli kam drugam pogledat.

Ali kdaj ne veš, kateri podatek je pravilen? Kaj storiš? Kako se odločiš?

Ja če ne vem kaj je prav, grem po navadi na Google pa pogledam še ostale spletne strani... Ali pa vprašam koga. Po navadi vprašam kar mami ali pa očita.

Kaj je zate bolj pomembno... Da na hitro preletiš različne novice ali da se posvetiš le določenim in tem bolj podrobno?

Jaz se posvetim tistim, ki me zanimajo... tistim se posvetim bolj podrobno. Kar te pa ne zanima pa bolj na hitro preletiš pa je...

Katerim novicam pa se posvetiš in zakaj?

Tisto, kar me zanima, npr. umetnost ali pa narava... politiko pa čist spregledam.

Priloga Č.2: Lia, starost 16 let

Kdo je po tvojem mnenju novinar?

Je oseba, ki ima pogum, zna dobro zastavljati vprašanja, pokaže zanimanje, je spreten, ne pozna ovir, se zna znajti.

Kaj je njegova naloga, kje dela?

Lahko so novinarji v studiu v kakšni televizijski hiši, lahko je novinar za časopis, dela razne intervjuje ali pa piše članke... gre tudi na kakšne raziskovalne naloge.

Ali potrebujemo novinarje?

Ja, potrebujemo novinarje, za informacije in novice. Prek njih zvemo, kaj se dogaja po svetu, okoli nas. So v bistvu vir informacij.

Ali je novinar oseba, ki mu lahko zaupaš?

Načeloma ja, ampak eni novinarji predstavljajo resnico, eni pa tudi ne. To pa samo zaradi želje po večji prodaji, da bi pritegnili našo pozornost, da bi bral tudi če ni resnica- Odvisno koga, ali moraš poznat novinarja pa da veš, da je dober novinar, dosti je odvisno tudi od medija, založbe, medijske hiše...

Katere medije pa poznaš?

Na splošno so časopis, poročila, spletne strani. Drugače pa so mediji npr. Žurnal, Dnevnik, Delo, 24ur, A-kanal.

Ali mi lahko za vsak medij našteješ enega, ki ga najpogosteje spremljaš?

Za radio je Radio Center, časopisov ne berem, revija, ki jo berem je recimo Cosmopolitan... potem na televiziji novice, bi rekla 24 ur, na spletu pa tudi ne berem nekih novic. Bolj Youtube ali pa kakšne strani o zvezdnikih spremljam.

Kaj je po tvojem mnenju novica?

Nekaj kar prvič slišiš. Lahko je presenetljivo.

Kje jih lahko najdemo?

Povsod. Tudi če koga vprašaš, lahko zveš neko novo novico. V bistvu se novice razširjajo povsod... Isto časopis, radio, televizija. Tudi nekaj kar mi pove mami, prijateljica je lahko novica...samo ni pa nujno, da je res.

Kako pa veš da je nekaj res ali pa da ni res?

Lahko se prepričaš pa koplješ pa koplješ dokler ne najdeš resnice. Lahko pa se odločiš sam ali boš temu verjel ali pa ne. Moraš vedet, če so ti viri, kjer to sliši, zanesljivi. Pa če je novica razširjena res povsod, pač da skoraj vsak medij proglašja to novico, je to verjetno res. Lahko pa spet vsak medij mal spremeni to novico in ni vsepovsod cela zgodba resnična.

Kateri viri pa so zanesljivi in kateri niso?

Na primer državni mediji (npr. 24 ur pa RTV) so na primer zanesljivi, ker so prav državni mediji, ne vem kako se to reče, neki nacionalni, osnovni mediji.

Kateri pa niso zanesljivi viri informacij?

Razne revije, recimo najstniške revije, kakšne strani, revije ki dajejo kakšne nasvete, recimo tudi ta Cosmopolitan, ki ga berem, ali pa te Bravo pa te... veliko stvari tam notri ni res, ker so namenjene samo temu, da nas pritegnejo.

Zakaj potrebujemo novice?

Da vemo kaj se okoli nas dogaja, da se lahko primerno pripravimo na to, kar nas čaka... Da smo bolj ozaveščeni, da se znamo temu primerno tudi obnašati in komunicirati z ljudmi. Da smo lahko sploh del vsakodnevnega življenja. Če ne bi ti vedel za nič kar se okoli tebe dogaja... ne vem kako bi bilo.

Kako pogosto pa spremljaš novice?

Resne novice bolj ne... 24 ur pa RTV, to po navadi ne gledam. To samo moji starši gledajo. Ob sedmih zvečer, skoraj vsak večer gledajo na televiziji poročila. Jaz pa novice bolj prek interneta pa Facebooka vidim.

Kakšne pa so novice na Facebooku? Kaj zveš tam?

Recimo za zvezdnike kej, drugače pa tudi šokantne novice, o katerih se pol še govori kakšen teden ali pa tudi dva... Tudi o kakšnih nesrečah tam vidim po navad.

Kaj pa je internet in zakaj ga potrebujemo?

Internet je vir informacij. Z internetom lahko dobiš veliko znanja, ampak ga moraš znat pravilno uporabljati. Internet rabimo za splošno izobrazbo. Omogoča nam lažji in hitrejši dostop do vsega... Je pa tudi vir velikih groženj, zato ga moraš znat pravilno uporabljati. Je tudi za zabavo in pač kot sem že rekla izobraževanje...

Katere strani obiščeš, ko se priklopiš na internet?

Instagram, Facebook, Youtube... tudi za recepte pogledam ali pa kej takega... Pa včasih tudi 24 ur... ampak bolj redko.

Katere spletne strani pa obiščejo tvoji prijatelji?

Tudi bolj take strani, kot sem jih že našla. Večinoma bolj komunikacijske spletne strani.

Kakšno funkcijo imajo novice za mlade? So mladi, ki bolj pogosto spremljajo novice?

V našem razredu se drugače dosti pogovarjamo tko o tem, kaj se dogaja... ampak drugače je pa dosti od posameznika odvisno, kolk ga to še dodatno zanima. Drugače mislim, da mladi večinoma ne spremljajo tako pogosto teh resnih novic... Se najdejo sigurno tudi taki, ki jih to zanima, ampak po mojem mnenju jih ni velik.

Če hočeš izvedeti kaj se dogaja po svetu ali se naučiti nekaj novega...

Bi lahko prevrtila nazaj poročila pa bi zvedla o tem, kaj se dogaja v Sloveniji ali pa po svetu.

Kaj pa po navadi storiš?

Če slišim, da se je nekaj zgodilo, pa me zanima kej več o tem, bi najprej vprašala starše, če vejo kej o tem. Potem bi šla pa še pogledat na internet in bi si tam mal prebrala o tem.. Kam točno pa odvisno od primera.

Ali se o novicah, novih informacijah pogovarjaš s svojimi starši?

Se ja. Dostikrat o kakšnih, recimo o vojni ali pa o terorističnih napadih pa ne vem, o smrtih, ko kdo umre... Kej takega bolj kritičnega pa o kakšnih stvareh, ki mene zanimajo...

Kaj pa s prijateljicami?

Ja tudi kdaj. Ampak je dosti odvisno s kom. Imam eno prijateljico Nino, z njo se velik lahko pogovarjam tudi o takih stvareh. Moraš bit pač v pravi družbi, ker večinoma se o takih stvareh lahko edin v šoli, ko se kot cel razred o tem pogovarjamo drugače pa da bi se s kom od sošolcev pa drugih prijateljev neki lahko debatirala o takih stvareh iz novic pa bolj ne no.

Ali so kdaj kakšne novice, ki jim ne verjameš?

Sigurno... nekatere novice, ki se nam takoj zdijo neverjetne in si mislimo, da je mal verjetno, da bi se to sploh lahko zgodilo... Odvisno kolikokrat je bila ta novica razglašena in kdo je vse to govoril... Če je bla neka novica samo v enih poročilih pa nikjer več pol, najbrž to ni glih verjetno, da je bilo res.

Govorili sva o virih informacij. Sedaj se bova malo posvetili temu, komu lahko zaupaš in verjameš, da posreduje resnične informacije.

Ali zaupaš novinarjem?

Ni ne ali pa ja... Čist osebno je ali se ti odločiš, da verjameš nečemu ali pa pač ne... Pač presodit moraš. Jaz vedno presodim ali bi temu verjela ali ne. Nikoli ne smeš verjet prec, nikoli pa tudi ne smeš reč, da vsemu temu ni za verjet... Čist odvisno je.

Kako pa poteka ta presoja? Kako presodiš ali je res ali ne?

Vprašam starše ali pa v šoli, če se s kom kej pogovarjaš, pa vprašaš kaj se drugim zdi, če je to res. Lahko razmišljaš in po internetu še malo raziščeš.

Ali zaupaš novicam, ki jih prebereš na spletnih straneh?

Facebook je tko, da vsi pišejo vse in mislim velikokrat je tko da ne moreš verjet, ker so se te laži in take stvari so se že zdaj zelo razširile na Facebooku, ker ma vsak dostop do tega ne... Še vedno moraš presodit no.

Obstajajo pa tudi spletne strani od določenih medijev in če ti temu mediju zaupaš, je tudi na spletu v redu. Mediji imajo tudi svojo naslovno stran na Facebooku in če že drugače spremljaš ta medij in temu mediju zaupaš, je tudi njegova stran na Facebooku pol okej. Spet pa se moraš sam odločit komu boš zaupal in komu ne.

Ali je potem možno zaupati določenemu mediju in vsem njegovim novicam ali je potrebno presojati vsako novico posebej?

Te državni mediji, te k jih vsi spremljajo, 24 ur pa RTV Slovenija pa Svet na primer, takim medijem jaz bi rekla,

da tem novicam, k jih oni povejo lahko verjamem. Kdaj za kakšno novico, če se mi res zazdi, da ni resnična, bi šla tudi preverit, kaj je res. Ampak, da bi pa za vsako novico preiskovalo... to pa ne. Odvisno če se mi zdi novica vredna, da jo preiščem pa da mi je pomembno, da zvem resnico. Če se mi pa ne zdi pomembna, pol pa pač pustim pa grem mimo.

Vsak dan pride toliko novic, da nimaš niti časa preverjat. In ker pride vsak dan toliko novic tudi ne bo melo neke tako velike veze, ne bo za vsako novico toliko vplivala na tvoje življenje, če kakšni kdaj ne boš ali pa boš verjel pa ne boš siguren... Ne bo vsaka novica toliko vplivala na tvoje življenje, da bi mogel res kar vsako preverit ali je res ali ni res...

Kaj pa starši ali pa prijatelji? So tudi oni nek kredibilen vir za nas?

Ja jaz staršem zaupam. Njim zmeri verjamem glede tega kar mi rečejo. Še posebej glede teh novic pa tega, njim lahko zaupam. Pri prijateljih in sošolcih pa sama presodim ali pa vprašam starše ali pa pogledam še na internetu za vsak slučaj. Dostikrat ne verjamem in sem dosti previdna, dvomim o teh stvareh, k mi jih povejo prijatelji. Dostikrat dvomim kar mi povejo in se je že velikokrat izkazalo, da je prav da dvomim. Ker sem šla potem pogledat na internet ali pa vprašat starše in se je izkazalo, da ni bilo res. Tako je bilo, kot se mi je zdelo...

Ali imaš kdaj občutek, da je stvari, ki jih moraš vedeti preveč?

Ja informacij je preveč ja, novic je toliko, da se jih sploh ne da prešteti. Ampak se ne smeš preveč s tem ukvarjat, ne smeš se zaplesti v vsako novico, moraš kdaj tudi kej preslišati. Je kar preveč teh novic povsod, ker pol na koncu ni nujno, da vsemu verjameš. Ne smeš se ozirati na vse...

Kako pa se spopadaš s poplavo novic ?

Jaz preberem samo tisto kar me zanima, kar mi je zanimivo, kar se mi zdi pomembno. Drugače pa večinoma pa samo preletim, ker se mi ne zdi pomembno in vredno, da bi mogla vse pogledat in vse prebirat. Ker itak večinoma kar se objavlja je brez veze in zamuda časa.

Ali kdaj ne veš, kateri podatek je pravilen? Kaj storiš? Kako se odločiš?

Najprej bi vprašala starše in potem bi pogledala internetne strani, tistim katerim zaupam.

Kaj je zate bolj pomembno... Da na hitro preleti različne novice ali da se posvetiš le določenim in tem bolj podrobno?

Bolj je pomembno, da poznaš tisto, kar te zanima pa tisto, kar je pomembno. Dobro, da na splošno poznaš neke stvari, ampak vseh pa itak ne moraš, tako da bolje da se posvetiš tistemu, kar te zanima in stvarim, ki »ti grejo« kot pa kar vsemu na pol.

Kaj pa je pomembno? Katere so stvari, ki bi jih moral poznati?

Kaj se dogaja v državi, po svetu – stvari ki bi lahko vplivalo na nas; osnovne zadeve v zvezi s stvarmi okoli nas. Take stvari moraš poznati, da če nekdo pride do tebe pa te nekaj vpraša, da mu znaš odgovoriti pa ne mislim neke specifične stvari, ampak tiste osnove.

Ali posredujejo mediji tudi novice, ki niso pomembne?

Men se recimo ne zdijo pomembne neke tekme, ker name ne vplivajo in se ne dogajajo tukaj recimo... Sej tudi recimo o zvezdnikih ni tako pomembno, da bi mogel vse vedeti, ampak to pa spremljam, ker se mi zdi pa zanimivo.

Priloga Č.3: Erik, starost 14 let

Kdo je po tvojem mnenju novinar in kaj je njegova naloga?

Novinar je oseba, ki je na tekočem z dogodki in seznanja ljudi z dogodki, ki se dogajajo v določenem kraju. Novinarjeve naloge so po moje seznanjanje ljudi z informacijami v nekem kraju, pisanje intervjujev, pisanje v časopisu, poročanje iz radia, pisanje na internetu, sodeluje tudi na televiziji, k so razne informativne oddaje.

Zakaj mi potrebujemo novinarje?

Da smo na tekočem z dogodki, da vemo, kaj se dogaja... da nam pomagajo pri kakšnih odločitvah... Npr. da vemo, kakšno bo vreme, da ne gremo na slepo kam na izlet...

Ali je novinar oseba, ki mu lahko zaupaš?

Po eni strani ja, po drugi strani pa tudi ne. Ne moreš mu zaupati, ker lahko da bo priredil kej, da bo čim bolj ekskluzivna novica... zaupaš mu pa lahko, do te mere, da bo poročal o nečem, kar ti bo v pomoč.

Kako veš, kdaj je novinar novico »napihnil«, da bi postala ekskluzivna novica?

Lahko sklepaš pa ti podatki so po navadi preverljivi.

Kako bi ti preveril ali so podatki resnični?

Pomagal bi si še z drugimi viri. Npr. za vreme bi pogledal televizijo, potem bi poslušal radio pa še na internetu bi preveril kakšno bo vreme.

Kaj je po tvojem mnenju novica? Kje jih lahko najdeš?

Novica je nekaj kar se je v zadnjih 24 urah zgodilo in nas hočejo novinarji seznaniti s tem. Lahko so pomembne ali pa nepomembne. Na primer lahko je novica o tem, da je v gozdu neka pobegla žival in se mi potem izogibamo tega predela. Pomembne novice so za to, da nam pomagajo.

Katere novice pa so pomembne in katere nepomembne?

Pomembne so tiste npr. ko gre za našo varnost, manj pomembne so pa npr. odprtja novih trgovskih centrov ali pa kaj takega. Ampak mislim, da to ma vsak sam neko lestvico kaj so njemu pomembne pa kaj nepomembne novice.

Zakaj potrebujemo novice?

Tako kot rabimo novinarje rabimo tudi novice. Če ni novinarjev ni novic in če ni novic pol tudi novinarjev ne bi rabil.

Ali je lahko novica tudi nekaj, kar ni novinarjevo delo?

Tako tako, no. Ne vem kaj bi reku. V bistvu je novica tudi neki kar ti povejo starši ali pa prijatelji, ampak ni neka široka, za širšo javnost.

Zakaj ti spremljaš novice?

Da vem kaj se dogaja po svetu in pa pri nas. Da sem na tekočem z dogodki. Da vem kakšno bo vreme, da vem kaj bom oblekel, da ne bom preveč ali premalo oblečen, da če bo kakšna pobegla žival, da se bom izogibal tistega predela, da če so kakšni zločinci na cestah, da bom bolj pozoren.

Kako pogosto pa spremljaš novice?

Vsak dan spremljam novice. Najpogosteje jih spremljam na internetu pa na radiu no. Na internetu po navadi Siol, Planet, Delo... Radio pa radio 1 ali pa Aktual pa tudi Krka.

Kaj je internet po tvojem mnenju? Zakaj ga potrebujemo?

Internet uporabljamo predvsem za zabavo, za novice. Na internetu si krajšaš čas, lahko pa tudi kaj prodajaš, kupuješ. Skratka kar vse lahko delaš na internetu.

Omenil si že, da spremljaš tudi spletne medije in prebiraš spletne novice. Kje si izvedel za te strani? Ali te je kdo naučil, da lahko tudi tukaj prebiraš novice?

Mislim, da so starši pripomogli k temu, kaj in katere strani gledam. Ker večinoma tudi oni gledajo na teh straneh in se mi zdi, da so te strani kar zanesljive no.

Kaj to pomeni zate, da je nek vir zanesljiv?

Da je večina teh novic pomembnih, da ni tko kar vse gor, da so izbrane boljše novice pa so tudi zanimive npr. ko je bilo pred kratkim tudi na Delu recimo prispevek o dnevu mačk, da so tudi zanimive, da te pritegne, ampak so vseeno bolj tko resne.

Katere pa so nezanesljive strani?

Kakšna socialna omrežja recimo...

Zakaj?

Facebook ni zanesljiv, ker tam lahko kdorkoli piše. Ali pa recimo Wikipedija, tam lahko tudi piše kdorkoli hoče. Tako da take strani niso glih tako fajn zanesljive.

Če hočeš izvedeti kaj se dogaja po svetu ali se naučiti nekaj novega... kaj storiš?

Po moje najbolj zanesljivo je pisno no, potem pa radio pa splet. Časopis bere res veliko ljudi in ne morejo tam pol kar neki vse pisat. Tudi internet bi šel pogledat na določene strani. Potem bi pa na koncu pa še radio poslušal.

Če bi se želel naučit nekaj novega o recimo neki vrsti ptiča? Kaj bi storil?

Na internet bi šel... Vtipkal bi v Google o tej vrsti ptiča in bi mogoče kej pametnega ven vrglo. Če pa ne, bi šel pa na te strani Siol, Delo, Planet pa te pogledat... mogoče so, če je to novost, tudi tam kej napisal o tem.

Ampak kaj pa velja zate... Zgodilo se je nekaj novega, zanima te kaj... Kaj storiš?

Ja najprej grem na internet pogledat, pa preberem na eni strani pa potem še preklikam ostale povezave in tista večina informacij, ki je enaka na vseh straneh, iz tega pol nekako izluščim bistvo. Na splošno pa skoraj vsak večer spremljam mal televizijo, skupaj s starši gledamo poročila.

Ali se o novicah, novih informacijah pogovarjaš s svojimi starši?

Tiste, ki so fajn pomembne pa so se dogajale v naši državi ali pa bližini Dolenjske, se tudi včasih pogovarjamo. Da mene pa mojega brata opozorijo starši. Tako kot npr. ko je bila pred kratkim nesreča v Mariboru... sta nama razlagala o tem, da ta vožnja ni hec, da ko je prevelika hitrost ni varno.

Kaj pa s prijatelji ali vrstniki?

Tudi včasih, ni to neki redno ali pa stalno. Samo ko je kaj ekskluzivnega ali pa kej takega.

Ali so kdaj kakšne novice, ki jim ne verjameš?

Ja so ja.

Kako pa veš, da jim ni za verjet?

Prav ne vem kako bi to opisal, ampak prav občutek dobiš, da ne more bit glih vse res, zato grem pol še preverit še na druge vire. Neki kar sem slišal na radiu grem lahko potem na internet preverit, če je to res kar so povedal na radiu.

Npr. za ta zdravila, da neki magično deluje; pa ni glih vse res... Prav napihnejo vse to, zdaj se bo pa vse to čudežno zgodilo... Nemogoče je, da se to zgodi.

Govorila sva o virih informacij. Sedaj se bova malo posvetila temu, komu lahko zaupaš in verjameš, da posreduje resnične informacije.**Ali zaupaš novicam, ki jih prebereš na spletnih straneh?**

Lahko zaupamo tistemu, kar preverimo. Če preberemo različne spletne strani pa preverimo, tisto kar je enako lahko potem izluščimo, da je res. Ampak moramo pa skoz preverjat te podatke, da lahko potem vidimo kaj je resnica.

Kaj pa tistim na radiu ali televiziji? Je treba tudi te novice preveriti ali so same po sebi zanesljive?

Ja v bistvu to kar je na televiziji, radiu še bolj preverjam, kot tiste na internetu. Oziroma pač tiste na internetu itak avtomatsko preverim, ker poklikam še ostale strani. Tukaj pa če gledam televizijo moram potem še na internet... Ampak ja, vse je treba preverit, v nič ne moraš bit kar takoj siguren.

A obstaja kakšna stran ali kakšen medij, ki mu lahko zaupaš in ga ni potrebno preverjati?

Ne, nobenemu ne verjamem čist za sigurno. Za vsak slučaj grem raje še kam drugam preverit no.

Kaj pa staršem/prijateljem?

Če se mi zdijo stvari, ki mi jih povedo prijatelji zanimive, grem še prebrat na internet o tem. Sej lahko jim zaupam, ampak nikoli ne veš. Rad preverim, ker ne moraš kar vsemu verjet. Staršem zaupam, ampak itak gledamo po navadi televizijo skupi in potem grem vseeno po navadi še na internet preverit.

Ali uporabljaš Facebook? Zakaj?

Malo... ne uporabljam ga neki ful. Samo tko, da vidim kaj je kej novega.

Ali imaš tudi na Facebooku kakšne nove zgodbe/novice, katerim lahko zaupaš?

Ne... mislim to lahko vsi vidijo potem kar je na Facebooku. Tudi informacije, ki jih ti deliš.. temu jaz ne zaupam... ker lahko potem te informacije pridejo v napačne roke pa jih potem uporabijo v slabe namene a ne. Na srečo nimam take izkušnje, ampak nekatere čist nedolžne novice, k jih ti objaviš na Facebooku lahko nekateri izkoristijo. Npr. da maš v soboto maturanca in pol lahko to kakšen k je tat to izkoristi in potem vlomi v hišo in pobere vse.

Ali imaš kdaj občutek, da je stvari, ki jih moraš vedeti preveč?

Preveč je teh informacij ja. Preveč jih je, že zaradi tega, ker lahko vsak navaden človek že neki objavlja. Za zaupat pa mislim, da res ne gre vsakemu. Recimo časopisu, televiziji in internetu, sej gre delno za zaupat, ampak to je treba vse preveriti. Ne moreš čist zaupat vsem.

Preveč stvari se dogaja... pol je preveč novic že zdaj, pa po moje še oni ne morajo poročati o čist vsem... Nemogoče je v bistvu poročati o vsem.

Pa misliš, da je potrebno, da objavijo čisto vse kar se zgodi?

Ne v bistvu ne. Samo tisto najpomembnejše bi mogli. Objavljajo pa tudi tiste, k hočejo sam dobit določeno populacijo oziroma take, da pride čim več ljudi, da čim več ljudi obiše njihovo stran določenega medija.

Kaj je zate bolj pomembno... Da na hitro preletiš različne novice ali da se posvetiš le določenim in tem bolj podrobno?

Raje se posvetim kakšnim takim, ki me res zanimajo in se jim pol posvetim bolj podrobno. Na splošno se mi zdi, da je bolj pomembno poznati določene teme in te bolj podrobno. Ker če nekdo ne mara politike pol po navad noče poslušati o tem., zato se pa tak raje posveti športu pa ve več o tem.

Kaj je razlog za to, da neko novico prebereš v celoti?

Glede na moje interese, kar me zanima ali nekaj takega kar ni tako običajno pa pritegne mojo pozornost.

Ali so neke stvari, neke novice, ki bi jih morali vedeti vsi?

To ma pa spet vsak po svoje. Ne moraš določiti, da je to nekaj kar morajo vsi vedeti. Vsak sam se to odloči.

Kaj pa tvoji starši? Kako oni uporabljajo novice?

Skupaj gledamo televizijo. Pa recimo oni v službi, ko majo odmoro pa mal preletijo Delo pa Siol pa te...

Priloga Č.4: Tina, starost 15 let**Katere medije poznaš?**

Časopisi, revije, tudi mediji preko interneta in televizije. Tudi radio. Medij je nekaj kar ti nekaj sporoča o neki dogodkih, izraža tudi neko svoje mnenje o tem.

Kdo je po tvojem mnenju novinar in kaj je njegova naloga?

Novinar je tisti, ki gre med ljudi, zbira podatke, ki jih želi vedeti in potem to prenese v pisno obliko in on sam to preoblikuje. Z namenom da iz tega nastane en izdelek, časopis ali revija. Njegova naloga je, da vse to zbira in dela intervjuje in take stvari.

Kje vse lahko novinar dela?

Če je televizijski novinar potem to posnamejo s kamero recimo... Čeprav ni nujno, da novinar govori, ampak včasih samo posname na diktafon in to prepiše. Pa da to naprej tistim za pred kamero.

Ali potrebujemo novinarje?

Brez novinarjev časopisov, revij, ne bi bilo. Potem mi ne bi mogli tega brati, razen če bi si nekdo to vse zmisli. Novinarji pa spremljajo življenje, ki se vrti okoli nas. Novinarji so pomembni, še posebej zame, ker veliko berem revije.

Ali je novinar oseba, ki mu lahko zaupaš? Zakaj?

Čist odvisno za kater časopis ali revijo gre.. En časopis je lahko zelo zanesljiv in tudi novinarji zbirajo podatke, ki so zanesljivi, preverljivi... Pri nekaterih drugih, predvsem revije, ki so za mladostnike, tukaj pa znajo novinarji stvari priredit da zglejajo bolj zanimive, mogoče tudi neresnične, ker skušajo povečati branost te revije.

Kateri pa so zanesljivi viri in kateri ne?

Zanesljiv Delo ali Slovenske novice, tam so tudi bolj politične zadeve notri in to bolj berejo starejši ljudje, odrasli.. se najbrž zahteva, da je bolj resno in so taki podatki zanesljivi in resnični. Bolj lažni podatki so pa po moje v reviji Cool, tudi sama sem brala to revijo in sem zasledila velik stvari, ki niso bile res.. da en zvezdnik hodi z eno pa kar neki.

Kaj pa radio, splet in televizija?

Radio 1 je po mojem zanesljiv, tudi voditelji so zanimivi... čeprav se velik hecajo... Radio 1 je že itak dosti ugleden, ne vem zakaj bi se še bolj trudil, da je še bolj ugleden. Menim, da so tam resnične zadeve.

Kar se oddaj tiče, Ellen show ta se mi zdi, čeprav je pogovorna oddaja, se mi zdi da je za lase privlečena... Ellen se mi zdi hecna pa to in včasih zna kakšne stvari tako napeljat, da zglejajo mal tko...

Kar se pa poročil tiče: Dnevnik: bi včasih rekla, da so kakšne stvari, ki jih mal priredijo... tudi tisti novinarji ne vedo vsega. Npr. na 24.ur se je velikokrat govorilo o zdravstvu Slovenije... sej so neki povedal, ene informacije so podal, niso pa podal čist vse kar je res... oni prikrivajo kej... ni vse pač čist tako res... velik prikrijejo.

Zakaj prikrijejo?

Skušajo to prikrit zaradi politike in vodilnih oseb... da ne bi kej razkril pa se komu zamerili... ker lahko bi potem 24 ur propadu, ker bi se npr. zameril vodilnim.

Kaj je po tvojem mnenju novica? Kje jih lahko najdeš?

Novica je pač novica, je neko sporočilo, da se je nekaj zgodilo. Mediji, televizija, radio, časopisi, reviji, vsi ti objavljajo novice. Vsak bo povedal kje se je zgodilo, zakaj, in kako se je zgodilo.

Tudi to, kar ti prijatelji, starši povejo, je lahko novica. Včasih je zasebna, včasih pa javna.

Zakaj potrebujemo novice?

Novice potrebujemo zato, da dobimo neko informacijo kaj se dogaja okoli nas in se znamo lažje orientirat v tem dogajanju.

Zakaj ti spremljaš novice? Kakšno funkcijo imajo za mlade?

Moja babi zelo veliko časopisov bere in kadar sem tam in mi je dolgčas jih berem. Tudi po TV, ko so kakšna poročila, sploh zdaj te npr. novice iz Francije me zanimajo in pol to poslušam... Po internetu skoraj da ne spremljam novic, rajši uporabljam TV. Spremljam te novice zvečer na televiziji. Če mi je pa dolgčas, pa najdem kakšno revijo. Pogledam tudi reklame po mestu ali pa na internetu, ko sem na Facebooku ali pa G-mailu, ko prejemaš za dogodke, pa pogledam, če je kej zame...

Katere strani obiščeš, ko se priklopiš na računalnik/internet?

Internet mi služi, da grem na e-mail, tam sem zelo dejavna, skoraj bolj kot na Facebooku. Na internetu poiščem tudi kakšne recepte za peko ali pa preberem nekaj kar ne vem... Nekaj kar ne najdem v knjigi, potem grem pa na internet, ker je hitreje.

Kaj je internet po tvojem mnenju? Zakaj ga potrebujemo?

Internet je nekakšno omrežje, mreža vseh informacij in ljudi na računalniku pa tudi na telefonih in tablicah. Sploh ga v bistvu ne bi rabil, ker si je nekdo zmisлил, da ga rabimo in ga je ustvaril, ga zdaj uporabljamo.

Ali bereš tudi kakšne novice na spletu?

Na spletu berem City magazine. To je neka spletna stran od revije, ki ima to na internetu in tam po navadi grem in lahko vse prebereš, če te kaj zanima.

Na televiziji gledam poročila na 24 ur. Tukaj se mi zdi najbolj gledam 24 ur zato, ker če primerjam s Planet TV ali pa A-kanal, veliko več zvem... Čeprav hočejo včasih kej prikrit, maš Vizito, POP in, več tega maš in lahko več zveš.

Kaj narediš ko zveš kej da ni res?

Ne gre se za to, da bi se pozanimala v kakšnih drugih novicah... to mi povejo starši in stari starši, ker majo več izkušenj s tem, z vsakdanjim življenjem in mi potem oni vedno povejo kaj je res pa kaj ni... tudi komentirajo pri poročilih. Pri večerji recimo vklopimo televizijo in je 24h in potem recimo poslušamo neki časa in potem oči komentira »ah to je pa«, ko majo recimo politike te seje ali pa kadar se kej v Franciji zgodi, kakšen napad... pove tudi kej o tem, npr. o zgodovini Francije... o zdravstvu pa recimo mami pove kaj ni res pa kako je v resnici... tako to poteka.

Če hočeš izvedeti kaj se dogaja po svetu ali se naučiti nekaj novega... kaj storiš?

Najprej bi šla pogledat v kakšno revijo, ker revije imajo več teh informacij. Ali pa na internet v City magazine.

Ali se o novicah, novih informacijah pogovarjaš s svojimi vrstniki?

Nekatere te novic sploh ne zanimajo, eni palijo na revije Cool pa non stop to kupujejo in tam berejo. In se velik pogovarjajo o tem, kaj je res in kaj ni res in kaj bi moglo bit. Redko kdaj se v te debate spuščam, ker se mi ne zdi to pomembno, recimo kar se zvezdniškega življenja tiče, kar pustim pa naj si mislijo kar čjo.

Ali se o tem, kar zveš na internetu pogovarjaš s svojimi starši?

Da, oni so odrasli in je bolj zanesljivo kot prijatelji, ki včasih razmišljajo nezrelo.

Ali so kdaj kakšne novice, ki jim ne verjameš? Kaj narediš, da bi izvedela kaj je res?

Počakala bi, da gremo z mami po nakupih in bi ji povedala kaj sem zvedla in nato mami pove njeno mnenje o tem in se razvije dolga debata, tako marsikaj zvem, potem preverim tudi pri očiju.

Govorili sva o virih informacij. Sedaj se bova malo posvetili temu, komu lahko zaupaš in verjameš, da posreduje resnične informacije.

Ali zaupaš novinarjem?

Ne moramo jim verjet, ker je zelo veliko takih, ki se trudijo za večji ugled medijev in potem razvijejo lažne novice. Jaz jim ne zaupam.

Ali zaupaš novicam, ki jih prebereš na spletnih straneh?

Nekaterim lahko, drugim pa spet ne. Odvisno kakšna novica je in zakaj gre. Al gre za kakšen npr. mednarodni spor ali pa gre za kakšno ljubezenska razmerja. Verjela bi bolj prvi novici... Tudi na primer City Magazine, ki jim na splošno verjamem in lahko veliko zvem, so tudi novice, ki jim ni za verjet.

Kaj pa tistim na radiu ali televiziji?

Radiu je po moje bolj za zaupat kot televiziji. Ker 24 ur velik stvari lahko prikrije, radio se mi pa zdi da je veliko bolj odprt in odkrit.

Kaj pa staršem/prijateljem?

Bolj staršem, kot prijateljem. Ker prijatelji, o nekaterih stvareh nimajo še tko točno določenega mnenja, starši so pa odločni. Najbolj zaupam časopisu, ker tam so neke resne zadeve, mislim da se ne bi smelo prikrivat, pa tudi lažno ne sme bit. Razen horoskop. Ampak to ni novica. Časopis pa starši.

Ali uporabljaš Facebook? Zakaj? Ali imaš tudi na Facebooku kakšne nove zgodbe/novice, katerim lahko zaupaš?

Uporabljam, ampak bolj za klepete. Na Facebooku sledim skupini avdicije v Ljubljani in tam govorijo o teh tekočih avdicija in sporočajo o tem. Edino to je. Drugih novic pa ne spremljam na Facebooku.

Ali imaš kdaj občutek, da je stvari, ki jih moraš vedeti preveč?

Informacij je dosti, samo rekla bi, da je premalo tistih, ki so zanesljive pa preveč tistih, ki niso.

Katere novice so pomembne?

V medijih morajo bit tiste novice, ki se navezujejo na cel svet. Kakšno je stanje v naravi ali je onesnaženo ali ni, novica o brezposelnih, kakšno je stanje v državi...

Kaj je razlog za to, da neko novico prebereš v celoti?

Mora bit del mene, mora bit povezana z mano. Če je kakšna pevska skupina pa se novica nanjo navezuje bom celo prebrala, če je kej o športu ali živalih... odvisno od teme. Kadar je tema zanimiva in se name navezuje lahko preberem, ne glede na to kako dolga je.

Priloga Č.5: Urša, starost 15 let

Kdo je po tvojem mnenju novinar in kaj je njegova naloga?

Novinar je oseba, ki poskuša odkrit zgodbo za nekim dogodkom in je dolžan razkriti vse ostalim, ki to berejo in gledajo. Novinar je tisti, ki mora razkriti resnico.

Ali potrebujemo novinarje?

Novinarji so po mojem mnenju kar potrebni, zato da človeku približajo pogled in vse dogajanje, ker ne moraš sam vse zvedeti. Novinarji delajo za medije, kot so časopisi, televizija, kakšni dogodki, tudi radio in splet.

Kaj je po tvojem mnenju novica? Kje jih lahko najdeš?

Novica je nek povzetek ali kakšnega dogodka oziroma neko sporočilo, ki nam jo sporoči neka oseba, lahko je od prijateljev, kdorkoli pač nam hoče nekaj sporočit. Najdemo jo lahko na spletu, revijah, časopisih, televiziji, radiu povsod.

Zakaj potrebujemo novice?

Da vzemo o dogajanju, o tem kaj se bo zgodilo, da spoznavamo še druge stvari, ki se ne dogajajo neposredno nam. Zdi se mi, da so novice kar pomembne, ker nam pomagajo pri spoznavanju okolja, kaj se dogaja okoli nas, ker sami ne vidimo vsega.

Kdo vse pa ustvarja novice?

Lahko so pač novinarji, ki dobivajo podatke od nekoga drugega, lahko človek sam, ker hoče sporočiti širši populaciji, oziroma kdorkoli.

Od koga pa dobivajo podatke novinarji?

Lahko od politikov ali ljudi, ki organizirajo kakšna srečanja in to, od tistih o katerih gre novica.

Ali spremljaš novice? Zakaj?

Bolj malo spremljam novice. Včasih na internet pogledam, če se zgodi kaj takega, da pritegne mojo pozornost. Televizijo gledam bolj redko oziroma novice na televiziji. Poročil ne gledam in tudi moji starši jih gledajo bolj poredko. Mene ne zanimajo najbolj... Največ stvari o tem, kar se dogaja, zvem na radiu, ko se peljem v avtu. Berem bolj revije, najstniške, Cool pa take. Slovenske novice pa take pa ne berem najraje. Recimo Slovenske novice me ne pritegnejo toliko, ker je veliko političnih zadev, ki me trenutno ne zanimajo. Podobni Slovenskim novicam so še kakšno Delo, Nedelo, Žurnal mogoče.

Kakšno funkcijo imajo novice za mlade?

Moji vrstniki večinoma ne spremljajo novic.. Če se kaj udarnega zgodi vidijo na Facebooku, če jih zanima pač pogledajo tam. Drugače pa ja. Opažam, da to bolj starejši berejo in gledajo.

Katere strani obiščeš, ko se priklopiš na internet?

You-tube, G-mail, Arso (to je stran za vreme), Facebook... Seventeen, stran o zvezdnikih in Planet Hollywood... Zelo redko pa da na internetu berem resne novice. Če je kaj takega, grem na 24 ur.. Če npr. pozimi ko je kakšna tekma smučarskih skakalcev pogledam tam rezultat, ali pa zdaj k je moto GP. Tko da ja, včasih tam pogledam kakšne športne novice.

Kaj je internet po tvojem mnenju? Zakaj ga potrebujemo?

Na internetu v bistvu lahko najdemo vse kar nas zanima, je pa res da niso vse informacije točne in resnične. Je zelo dostopen, včasih celo bolj kot kakšne knjige. Zajema vse informacije in zdaj si ljudje ne znamo več predstavljati življenja brez interneta.

Zakaj pa je pomemben tebi?

Na internetu najdem podatke če imam kakšno nalogo za šolo, družbena omrežja delujejo prek interneta, to je tisto kar najbolj uporabljam. Na internetu si ogledam tudi kakšne filme, ki jih drugače ne dobim.

Katere strani pa obiščejo tvoji prijatelji?

Večino so na Youtube in v prostem času gledajo posnetke. Pa vsi so na Facebooku. Uporabljamo pa tudi Wikipedijo, ko moramo poiskati kakšne podatke za referate, kakšne šolske naloge.

Če hočeš izvedeti kaj se dogaja po svetu ali se naučiti nekaj novega... kaj storiš?

Šla bi na internet in pogledala na 24 ur.com, ker tam imaš največji pregled.

Ali bi tudi koga povprašala o tem kaj se dogaja?

Najprej bi vprašala babi, ker ona je skoz na tekočem s tem. Vsak dnevnik pogleda. Ves čas gleda televizijo in bere veliko časopisov. Videla sem, da ima po navadi doma Dnevnik, Delo, Viva..

Ali se o novicah, novih informacijah pogovarjaš s svojimi starši/prijatelji/vrstniki?

S starši se pogovarjamo če je kakšna naravna katastrofa, o terorističnih napadih mi po navadi povejo kje je bilo kaj, če slučajno zvejo. V bistvu smo se tudi v šoli pogovarjal o teroristih pa neki o političnih zadevah; drugače pa tko da bi med samim našim pogovorom med prijatelji naneslo na pogovor o novicah pa zelo redko.

Ali se o tem, kar zveš na internetu pogovarjaš s svojimi starši/prijatelji/vrstniki?

O tistih straneh, ki jih spremljam; o zvezdnikih... to se pa pogovarjamo včasih s prijateljicami. Če je kakšna nova pesem izšla, če je kakšna nova turneja, če so se kaj skregali, o kakšnih škandalih...

Ali so kdaj kakšne novice, ki jim ne verjameš?

Ja včasih so informacije, da jim ni glih za verjet, ker so tko čudno povedane in se ne povezuje s tem kar naj bi se zgodilo.

Pri našem šolskem časopisu imamo tudi kolumno, kjer so v bistvu lažne novice in nekateri ljudje temu res verjamejo in so tudi klical na šolo, če bo to res. Glih fora tega je, da so novice napisane na tak način, da skoraj ni verjetno, da je napisano da je čim manj verjetno, ampak nekateri vseeno verjamejo. Ampak jaz nisem taka, vsemu pač ne moraš verjet.

Govorili sva o virih informacij. Sedaj se bova malo posvetili temu, komu lahko zaupaš in verjameš, da posreduje resnične informacije.

Ali zaupaš novinarjem?

Odvisno. Lahko samo polovično verjameš, ker nekateri napihnejo zgodbo, pa dajo kakšne informacije, ki niso resnične, da bi bilo bolj napeto, da bi te pritegnilo. Ampak v bistvu moraš sam malo pomisliti, če bi se to res lahko zgodilo. Pa pol že lahko sklepaš ali je res ali ni. Na nek način moraš pa vsako novico mal z rezervo jemati.

Ali zaupaš novicam, ki jih prebereš na spletnih straneh?

Včasih je nek isti dogodek opisan na različnih straneh, in če ga preveriš na različnih straneh pa se zelo razlikuje, pol ne moreš verjet. Ne verjamem čist vsemu no.

Par dni nazaj je bilo neki med zvezdniki in sem pogledala na različnih straneh in so bili različni podatki in sem potem rekla to ne mora bit tako. Najprej sem zvedla na Facebooku in me je zanimalo, če še kje kej več piše in sem na koncu ugotovila, da so različne informacije in pol nisem glih verjela temu.

Kaj pa tistim na radiu ali televiziji?

Spet odvisno od samega dogodka tudi.

Ali zaupaš stvarem, ki ti jih povejo starši?

Staršem zaupam, kar mi povejo verjamem. Če me zanima, grem pogledat še sama. Ampak verjamem, da mi podata točne informacije.

Kaj pa prijatelji?

Pri prijateljih pa preverim, po navadi na internet, kaj se je v bistvu zgodilo. Ne da jim ne bi zaupala, ampak včasih tudi domišlja kej preveč napihne.

Katera je stran na internetu, ki piše resnične stvari?

Mislim, da ni strani, ki bi ji kar vse verjela.

Ali uporabljaš Facebook? Zakaj?

Facebook uporabljam za to, da se pogovarjam s prijatelji. Tudi s prijatelji s katerimi se pač ne vidim vsak dan in se lahko z njimi pogovarjam vsaj prek Facebooka.

Ali imaš tudi na Facebooku kakšne nove zgodbe/novice, katerim te naučijo nekaj novega?

Občasno preberem kakšno novico, po navadi samo naslove, ker me ne zanima.

Ali so tudi kakšne resnične informacije tam?

Lahko najdeš resnične informacije tudi na Facebooku, ampak ni nikjer točno nujno resnično. Tudi če pogledaš na recimo 24 ur ni nujno, da je pač res. Čist odvisno.

Kaj pa narediš če je neka novica, za katero misliš da to ni res?

Včasih grem pol pogledat še kam drugam, ampak to samo za neki, kar me zanima... Če me ne zanima pa pustim pa si sam mislim, da ni res... če me pa zanima pa pol pogledam še kje.

Je informacij dovolj, so pomembne?

Mislim da je informacij preveč pa niso glih vse toliko pomembne.

Katere informacije pa misliš da so pomembne?

O kakšnih spremembah, ki se bodo zgodile, npr. v državi ali pa kakorkoli. Ni nam pa potrebno vedet kakšnega psa si je kupila kraljica ali pa kej takega. Po moje je vseh teh novic enako, enako je pomembnih, kot nepomembnih.

Ali imaš kdaj občutek, da je stvari, ki jih moraš vedeti preveč?

V bistvu se ne zmenim preveč za vse te informacije in zato nimam glih občutka, da bi me informacije bombardirale in da bi mela občutek, da jih je preveč.

Kaj je razlog za to, da neko novico prebereš v celoti?

Posvetim se tem novicam, ki niso najbolj pomembne, ampak me to najbolj zanima, zvezdniške novice, pritegne me naslov in potem preberem novico če me zanima.